

KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMINEN VANHEMPIEN NÄKÖKULMASTA VARPAISJÄRVEN PÄIVÄHOIDOSSA JA ESIOPETUKSESSA

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Niina Taskinen	
Työn nimi Kasvatuskumppanuuden toteutuminen vanhempien näkökulmasta Varpaisjärven päivähoidossa ja esiopetuksessa	
Päiväys	31.10.2013
Sivumäärä/Liitteet	47/2
Ohjaaja(t) Tuula Niskanen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Lapinlahden kunta/Varpaisjärven päivähoito	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin vanhempien kokemuksia ja mielipiteitä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta Varpaisjärven päivähoidossa. Tarkoituksena oli saada tietoa, miten varhaiskasvatustyö päivähoidossa ja esiopetuksessa toteutuu vanhempien näkökulmasta. Tavoitteena oli tutkia lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista, päivähoiton ja kodin välillä toteutuvaa kasvatuskumppanuutta sekä varhaiskasvatuksen laatutekijöiden toteutumista eri päivähoitomuodoissa. Tutkimustuloksista Varpaisjärven päivähoito saa tietoa siitä, miten vanhemmat kokevat kasvatuskumppanuuden toteutuvan eri päivähoitomuodoissa ja missä asioissa päivähoito voisi kehittää varhaiskasvatustyötä.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella, jossa lisäksi oli kolme avointa kysymystä. Kyselylomakkeet jaettiin Varpaisjärven kylän päiväkodin ja esiopetuksen, ryhmäperhepäivähoiton, kolmen perhepäivähoitajan sekä Kisu Pikkukuun esiopetuksen ja päivähoiton asiakasperheiden vanhemmille. Tutkimusaineisto analysoitiin SPSS-ohjelmalla ja avoimet kysymykset teoriaohjaavalla analyysillä.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyksenä toimi kasvatuskumppanuus, jota tarkasteltiin Bronfenbrennerin ekologisen teorian (1979) ja Hilton Davisin kumppanuusmallin (2008) kautta. Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuutta ohjaavat päivähoitolaki, valtakunnalliset linjaukset, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä kuntien omat varhaiskasvatussuunnitelmat.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan vanhemmat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä lapselle tehdyn varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta, päivähoiton ja kodin välisestä kasvatuskumppanuudesta sekä varhaiskasvatuksen laadusta. Tutkimuksessa kuitenkin selvisi pieniä eroavaisuuksia pääasiassa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisessa ja kasvatuskumppanuudessa eri päivähoitomuotojen välillä.</p>	
Avainsanat Varhaiskasvatussuunnitelma, kasvatuskumppanuus, päivähoiton laatu	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Author(s) Niina Taskinen			
Title of Thesis Implementation of educational partnership from parent´s perspective in Varpaisjärvi day care and preschool			
Date	31.10.2013	Pages/Appendices	47/2
Supervisor(s) Tuula Niskanen			
Client Organisation /Partners Lapinlahti Municipality / Day care in Varpaisjärvi			
<p>Abstract</p> <p>This thesis studied parent´s experiences about educational partnership in the day care and preschool in Varpaisjärvi. The aim of this study was to gather information about implementation of early childhood educational plan, educational partnership and quality of day care in different day care units in Varpaisjärvi. The study offers new information for the day care and preschool about the parent´s experiences and how the day care can develop the work of early childhood education.</p> <p>The study was quantitative and the material was collected by a structured questionnaire which also included three open questions. The questionnaires were distributed to six different day care units including the day care and pre-school center in Varpaisjärvi, group family day care center, tree childminders as well as the preschool and day care center Kisu Pikkukuu. The material was analyzed using SPSS-data analysis software and the open questions were analyzed by a theory-guided content analysis.</p> <p>The theoretical part of this study dealt with educational partnership which was studied through Bronfenbrenner´s ecological theory (1979) and Hilton Davis´s partnership model (2008). The educational partnership in Finland is guided by the day care law, national policy, national early childhood education plan and the municipal early childhood education plan.</p> <p>According to the research results the parents were mainly satisfied with the early childhood educational plan, educational partnership and quality of day care. However, the research results revealed little differences between the day care units. The parents had different experiences in early childhood educational plan and educational partnership.</p>			
Keywords Early childhood educational plan, educational partnership, quality of day care			

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	VARHAISKASVATUSSUNNITELMAN PERUSTEET	8
3	VARHAISKASVATUKSEN LAATU	10
4	EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA	13
5	HILTON DAVISIN KUMPPANUUSMALLI	16
6	KASVATATUSKUMPPANUUS.....	18
	6.1 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet.....	18
	6.2 Päivähoidon aloittaminen.....	19
	6.3 Päivittäiset kohtaamiset.....	20
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	22
	7.1 Aineistonkeruu menetelmä.....	23
	7.2 Aineiston analysointi	24
	7.3 Tutkimuksen luotettavuus.....	25
8	TUTKIMUSTULOKSET.....	27
	8.1 Päivähoidon aloittaminen.....	28
	8.2 Kasvatuskumppanuus.....	32
	8.3 Varhaiskasvatuksen laatu	35
9	POHDINTA.....	39
	LÄHTEET	44
	LIITE 1: SAATEKIRJE.....	46
	LIITE 2: KYSELYLOMAKE	47

1 JOHDANTO

Perheen ja päivähoidon yhteistyöstä on puhuttu vuosien varrella paljon ja sen määrä, laatu ja toteuttamismuodot ovat vaihdelleet. Nykyään yhteistyöstä puhutaan kasvatuskumppanuuskäsitteellä. Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimia ja tukea yhdessä lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteistyö edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. Vanhemmilla on kasvatusvastuu ja paras asiantuntijuus omasta lapsestaan. Henkilöstöllä on ammatillinen tieto ja osaaminen sekä vastuu kasvatuskumppanuuden luomisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 29.)

Varhaiskasvatusta ohjaavat erilaiset valtakunnalliset asiakirjat, kuten lait ja asetukset, valtakunnalliset linjaukset sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatuksen ohjauksen välineenä käytetään varhaiskasvatussuunnitelman perusteita. Valtioneuvosto on antanut 28.2.2002 periaatepäätöksen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista, minkä pohjana ovat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Asiakirjassa määritellään varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen suuntaviivat. Vastuu lasten kasvatuksesta on ensisijaisesti vanhemmilla ja yhteiskunnan tehtävä on tukea heitä kasvatustehtävässään. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002.) Kunnat ovat laatineet omat varhaiskasvatussuunnitelmat ja jokainen päivähoitoyksikkö on laatinut oman varhaiskasvatussuunnitelman. Päivähoitoyksikön oman varhaiskasvatussuunnitelman mukaan henkilöstö suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työtä. Varhaiskasvatussuunnitelma on lisännyt varhaiskasvatuksen laadun ja henkilöstön ammatillisuuden kehittymistä (Salminen ja Tynninen 2011, 33.)

Lapinlahti on pohjois-savossa 5-tien varrella sijaitseva noin 10,400 asukkaan kunta. Lapinlahden kuntaan kuuluu useita pieniä kyliä, joista Varpaisjärvi on asukasluvultaan suurin. Varpaisjärven taajamassa asuu noin 1000 asukasta. Varpaisjärven kunnassa ja organisaatioissa tapahtui muutoksia, kun 1.1.2011 alkaen Varpaisjärven ja Lapinlahden kunta yhdistyivät. Kuntaliitoksessa tarkoituksena oli muun muassa yhteen sovittaa palvelujärjestelmien periaatteet. Jo vuonna 2010 päivähoidossa alettiin yhteen sovittaa Varpaisjärven ja Lapinlahden toiminta-ajatuksia. Varpaisjärven kunnan perusturvaosastoon kuuluva päivähoito ja esiopetus muuttuivat Lapinlahden kunnan perheosastoon. Perheosasto jakautuu perhepalveluihin, johon kuuluvat sosiaalityö, päivähoitopalvelut, äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvola, kouluterveydenhuolto, puheterapia ja nuorisotyö sekä lapsiperheisiin kohdistuva perhetyö. Perheosasto jakautuu myös koulutuspalveluihin, johon kuuluu perusopetus, lukio ja palvelutoiminnot. Palvelut on pyritty kokoamaan toimivaksi kokonaisuudeksi siten, että kunta-laista ei pompoteltaisi eri luukuille, vaan asiat hoidettaisiin kokonaisvaltaisesti. (Perheosaston organisaatio 2012.)

Varpaisjärvellä ei ole aikaisemmin tehty näin laajaa tutkimusta ja henkilöstö onkin pitkään toivonut, että joku tutkisi vanhempien kokemuksia ja mielipiteitä, koska vanhemmilta tulee niukasti palautetta päivähoidolle. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää vanhempien mielipiteitä lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta, kasvatuskumppanuudesta ja varhaiskasvatuksen laadusta. Toteutin opinnäytetyön tutkimuksen kvantitatiivisella eli määrällisellä menetelmällä. Aineiston kerä-

sin strukturoidulla kyselylomakkeella, jotka jaoin kuuden eri päivähoitoyksikön lasten vanhemmille. Varpaisjärven kylällä päivähoidon yksikköjä ovat päiväkodin päivähoito ja esikoulu, ryhmäperhepäiväkotiki, Kisu Pikkukuun esikoulu ja päivähoito sekä kolme perhepäivähoitajaa. Opinnäytetyön viitekehystä tarkastelin Urie Bronfenbrennerin ekologisen teorian (1979) ja Hilton Davisin kumppanuusmallin (2008) kautta, joissa he painottavat ympäristön ja ihmisen välisen vuorovaikutuksen merkittävyyttä.

Varhaiskasvatuksesta ja kasvatuskumppanuudesta on tehty paljon tutkimuksia. Olen tarkastellut ja viitanut työssäni Aila Tiilikan tekemää tutkimusta Oulun kasvatustieteiden tiedekunnassa. Hän on tutkinut, mitä on hyvä päiväkotikasvatus ja sen kehittämisen edellytyksiä sekä vanhempien osallisuuden vahvistamista. Tutkimuksen tehtävänä on ollut tulkita ja ymmärtää päiväkotilasten äitien kasvatuskäsityksiä sekä heidän arviointiaan päiväkotikasvatuksesta. Tutkimus on toteutettu kolmesta päiväkodista valittujen seitsemän äidin haastatteluista ja kirjallisista arvioinneista, joita he antoivat haastatteluiden tiivistelmistä. Tutkimustulokset osoittivat, että vanhempien kasvatuskäsitysten tunteminen ja ymmärtäminen voisivat parantaa ammattilaisten työtä perheiden erilaisuuden huomioimisessa ja tukea kasvatuskumppanuutta. Tällöin myös vanhempien osallisuus vahvistuisi yhteisenä suunnitteluna ja arviointina päiväkotikasvatuksessa. (Tiilikka 2005, 5.)

Opinnäytetyössäni viittaa myös Marja Kaskela ja Marjatta Kekkosen (2006) Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta- kirjaan, joka on kehitetty hankkeen pohjalta. Varpaisjärven päivähoidon henkilökunnalle ja vanhemmille järjestetyissä koulutuksissa on käytetty lähteenä Kaskelan ja Kekkosen (2006) Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – kirjaa. Kasvatuskumppanuus- hanke on toteutettu yhteistyössä seitsemän kunnan kanssa; Helsinki, Kirkkonummi, Siilinjärvi, Janakkala, Hattula, Kalvola ja Renko. Opas on tarkoitettu varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja muille opetus-, sosiaali- ja terveysalan lapsi- ja perhepalveluissa työskenteleville ammattilaisille. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 3.)

Varpaisjärven päivähoitossa kasvatuskumppanuuteen ja sen merkitykseen on alettu kiinnittämään enemmän huomiota, vaikka yhteistyötä on tehty päivähoiton ja kodin välillä aina. Keväällä 2010 Varpaisjärven päivähoiton henkilökunnalle ja lasten vanhemmille on järjestetty kasvatuskumppanuuskoulutusta. Kasvatuskumppanuuskoulutusta järjestivät erityislastentarhaopettaja Ritva-Liisa Pennanen ja Eila Nissinen. Varpaisjärven päivähoiton johtaja on laatinut varhaiskasvatuksen käsikirjaa Varpaisjärven varhaiskasvatuksen henkilökunnalle kasvatuskumppanuudesta. Käsikirjassa kerrotaan muun muassa päivähoiton yhteisiä sääntöjä ja käytännön asioita. Toimeksiantaja saa tutkimustulosten myötä vanhempien mielipiteitä ja kokemuksia kasvatuskumppanuudesta sekä varhaiskasvatuksen laadusta, joita voi käyttää päivähoiton kehittämiseen ja laadun tarkkailuun.

2 VARHAISKASVATUSSUNNITELMAN PERUSTEET

Varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin. Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen keskeisin arvo on lapsen ihmisarvo. Sopimus kattaa tähän perusarvoon liittyneenä neljä yleisperiaatetta; syrjintä ja lasten tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 10.)

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri toimintaympäristöissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Sen tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Lapsen mielekkään kasvatustehtävän kokonaisuuden kannalta on hyvin tärkeää, että vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten välillä on kiinteä yhteistyö, kasvatuskumppanuus. Kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta on lähtöisin varhaiskasvatuksen ja laaja-alaisen tiedon ja tutkimuksen sekä pedagogisten menetelmien tuntemisena. Varhaiskasvatuksen yhtenä tärkeänä voimavarana on ammattitaitoinen henkilökunta. Ammatillinen tietoisuus on tärkeää laadukkaassa varhaiskasvatuksessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 9.)

Lapsen suotuista kehitystä edistetään ja kasvuolosuhteisiin pyritään vaikuttamaan yhteiskunnallisella toiminnalla, johon varhaiskasvatus liittyy laajasti. Näin toiminnasta voidaan erottaa tavoitteellinen kasvatus, sosiaalinen vuorovaikutus, jolla on kasvatuksellisia seurauksia ja kasvatuksen tukitoimet. Varhaiskasvatuksessa on erilaisia toimintaympäristöjä, jossa tapahtuu kasvatuksellista vuorovaikutusta aikuisten ja lasten välillä. (Karila, Kinos ja Virtanen 2001, 13.)

Varhaiskasvatusta ohjaava keskeinen asiakirja on laki ja asetus lasten päivähoidosta (1973/36, 1973/239). Päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päiväkotitoimintana (Laki lasten päivähoidosta 1990, §1). Päivähoiton tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja kasvatustehtävässään ja kotien kanssa yhdessä edistää lapsen tasapainoista kehitystä. Päivähoiton tulee tarjota lapselle jatkuvat, lämpimät ja turvalliset ihmissuhteet, monipuolisesti lapsen kehitystä tukevaa toimintaa sekä suotuisa kasvuympäristö lapsen lähtökohdat huomioon ottaen. (Laki lasten päivähoidosta 1990, §2a.) Laki sisältää muun muassa päivähoitoruokailua ja ympäristöä ja erityistä tukea tarvitsevien lasten kuntoutussuunnitelman laatimista. Laissa veloitetaan järjestämään lasten päivähoito siten, että se tarjoaa hoidolle ja kasvatukselle sopivan hoitopaikan ja jatkuvan hoidon sinä vuorokaudenaikana, kun sitä tarvitaan. (Laki lasten päivähoidosta 1990, §2.)

Asetus lasten päivähoidosta (1973/239) sisältää muun muassa päivähoitopaikan hakemisen, päivähoiton koko- tai osapäivähoiton, hoito- ja kasvatustehtävissä toimivien henkilöiden ja lasten määrän suhteessa koko lapsiryhmään ja henkilöstön ammatilliset kelpoisuusehdot sekä päivähoitopaikan tarkastamisen. Perusopetuslaissa (1998/628) säädetään oppivelvollisuudesta ja perusopetuksesta. Samassa laissa kuntaa veloitetaan järjestämään oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. (Perusopetuslaki 1998, §4.) Esiopetus osana varhaiskasvatusta ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisen jatkumon. Varhaiskasvatuspalveluja voivat käyttää

myös oppivelvollisuusiässä olevat lapset. Palveluja ovat kerhotoiminta ja koululaisten aamu- ja ilta-päivätoiminta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 9–10.)

Tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Lapselle taataan mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset. Lapsi nauttii yhdessäolosta muiden lasten ja kasvat-tajien kanssa ja kokee myös iloa ja toimimisen vapautta turvallisessa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Lapsi voi kiinnostuneena suunnata energiansa leikkiin, oppimiseen ja arjen toimiin. Hyvinvoinnissa edistetään lapsen terveyttä ja toimintakykyä ja lapsen perustarpeista huolehditaan. Lapsi kokee, että häntä arvostetaan, hänet hyväksytään omana itsenään, häntä kuullaan ja hän saa vahvistusta itse-tunnon. Lapsi oppii koko ajan sosiaalisia taitoja ja kielen merkitys varhaiskasvatuksessa on kes-keinen. Lapsi kohdataan aina ainutlaatuisena ja tasa-arvoisena sukupuolesta, sosiaalisesta, kulttuu-risesta taustastaan tai etnisestä alkuperästään riippumatta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 13.)

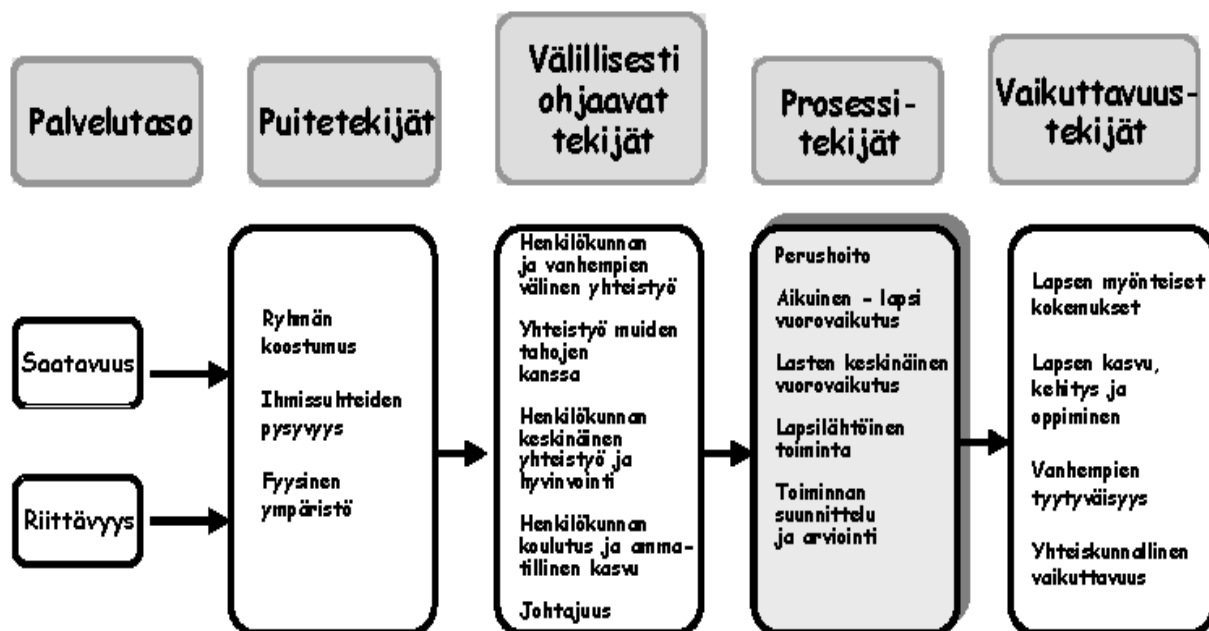
Lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhdessä työntekijän ja vanhemman kanssa aina lapsen aloittaessa päivähoiton tai esiopetuksen. Varhaiskasvatussuunnitelma tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatussuunnitelmassa otetaan huomioon lapsen kokemukset, tar-peet, tulevaisuuden näkymät, lapsen mielenkiinnon kohteet ja vahvuudet. Siinä myös sisällytetään lapsen tuen tarpeen määrittely ja tuen järjestäminen. Suunnitelmassa kuvataan lapsen yksilöllinen ohjaus ja varhaiskasvatuksen yhteensovittaminen. Suunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti tavoittei-den toteutumisen kannalta. (Lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, 2009.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena ovat yhdenvertaisuuden toteuttaminen koko maassa, sisällöllinen kehittäminen ja luoda edellytyksiä laadun kehittämisessä. Tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatuksen henkilökunnan ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallisuutta lapsen varhaiskasvatuksen palveluissa ja moniammatillista yhteistyötä palvelujen kesken, joissa tuetaan las-ta ja perhettä ennen oppivelvollisuuden alkamista. Kunnilla on omat varhaiskasvatuksen kuntakoh-taiset strategiset linjaukset, joita laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset varhaiskasvatus-suunnitelman perusteet. Varhaiskasvatusta ohjaavat valtakunnalliset ja kunnan omat asiakirjat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 5-7.) Varhaiskasvatuksen linjaukset, varhaiskasva-tuksen suunnitelman perusteet ja niiden pohjalta laaditut kunnalliset suunnitelmat ovat perustana, kun kunnissa arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatusta. Kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on osa kunnan ja yksikköjen laadunhallintaa, jonka tavoitteena on arvioida ja kehittää toimintaa säännöllisesti ja monipuolisesti. Toiminnan arviointiin osallistuu hallinto ja henkilöstö sekä vanhem-mat, lapset ja eri yhteistyötahot. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 45.)

3 VARHAISKASVATUKSEN LAATU

Laadun kehittäminen varhaiskasvatuksessa nähdään jatkuvana prosessina asiakaslähtöisyydessä, henkilöstön ammatillisessa osaamisessa, hyvin toimivana työyhteisössä sekä johdon sitoutumisessa. Laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa lasten ja nuorten elämään, kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja sitä kautta oppimiseen ja kehittymiseen. Keskeisenä voimavarana varhaiskasvatuksessa on osaava ja riittävä henkilöstö. (Kronqvist ja Jokimies 2008, 11.)

Tutkimukset ovat osoittaneet, että päivähoidon laatua arvioitaessa voi erottaa, laadun puitetekijät, laatua säätelevät välilliset tekijät, laadun prosessitekijät ja vaikuttavuustekijät (kuvio 1). Nämä tekijät muodostavat kokonaisuuden, jonka pohjalta päivähoidon laatua voidaan tarkastella kokonaisvaltaisesti. (Hujala-Huttunen ja Tauriainen 1995, 10.)

Kuvio 1. Päivähoidon laadunarviointimalli (Hujala ym. 1999, 78).

Laatutekijöihin kuuluu päivähoidon ryhmäkoko ja henkilöstön määrä suhteessa lapsiryhmän kokoon (Hujala ym. 1999, 86). Ihmissuhteiden pysyvyys on nostettu tärkeäksi laadulliseksi tekijäksi päivähoitossa. Tutkimukset ovat osoittaneet, että lapsi reagoi eri tavalla pysyviin hoitajiin kuin vaihtuviin aikuisiin. Pysyvä hoitosuhde antaa perustan lapsen ja aikuisen väliselle vuorovaikutukselle ja sitä kautta kiintymyssuhteeseen. Perhepäivähoitossa ihmissuhteiden pysyvyys korostuu merkittävästi. Päiväkodeissa hoitaja saattaa vaihtua lapsella useita kertoja päivässä, mutta muutos on helpompi kestää, koska fyysinen hoitoympäristö ei muutu. Hoitojärjestelyiden pysyvyys näkyy lasten kehityksessä, kuten muun muassa turvallisemmassa kiintymyssuhteessa, korkeatasoisemmassa leikkisessä, kehittyneemmässä kielellisessä taidossa sekä paremmassa koulusaavutuksessa. (Hujala ym. 1999, 94.) Suomalaisessa laadunäkemyksiä tehdyssä tutkimuksessa vanhemmat arvostivat turvallista hoitoympäristöä ja tiloja. Ympäristön monipuolisuudessa korostuvat ekologiset ja elämykselliset ominaisuudet ja se tarjoaa mahdollisuuden riittävään liikuntaan. (Hujala ym. 1999, 96.) Myös hoitoaikojen

sopivuus korostuu laatutekijöistä vanhempien näkökulmasta. Vanhemmat eivät aina voi valita lapsel-
lensa hoitopaikkaa omien työaikojen takia. (Hujala ym. 2007, 164.)

Päivähoidon henkilöstön ja vanhempien kanssa käytävä yhteistyö on noussut tärkeäksi laatutekijäksi
varhaiskasvatuksessa. Yhteistyö turvaa kasvatuksellisen jatkuvuuden kodin ja päivähoidon välillä,
mikä auttaa lapsen kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa. Yhteistyössä on mahdollisuus lisätä van-
hempien kasvatustietoisuutta ja tukea heitä kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä. Vanhemmilla on
mahdollisuus vaikuttaa toimintaan, arviointiin ja päätöksentekoon. Yhteistyössä on otettava huomi-
oon perheiden lähtökohdat ja tarjottava erilaisia mahdollisuuksia osallistumiseen. (Hujala ym. 1999,
99–100.)

Laadukas varhaiskasvatus päivähoidossa edellyttää laajaa yhteistyötä lapsen eri kasvuympäristöjen
välille. Yhteiskunnallinen ympäristö vaikuttaa lapseen ja kasvatukseen suoraan ja välillisesti. Siihen
vaikuttavat muun muassa vanhempien, päivähoitajien, opettajien ja muiden kasvattajien elämäpiirin
ja heidän muodostamien vuorovaikutussuhteiden kautta. (Hujala ym. 1999, 106.) Henkilökunnan
keskinäinen yhteistyö ja hyvinvointi ovat yksi välillisistä laatutekijöistä. Toimiva yhteistyö ja kommu-
nikaatio rakentuvat avoimelle vuorovaikutukselle. Henkilökunnan hyvinvointiin liittyy työtyytyväisyys
ja työmotivaatio, joka vaikuttaa päivähoidon laatuun. (Hujala ym. 1999, 111.) Tutkimusten mukaan
kasvattajien yleinen koulutustaso ja varhaiskasvatuksellinen koulutus ovat keskeisiä tarjotun hoidon
laatuun (Hujala ym. 1999, 116).

Laadun puitetekijät ja välillisesti ohjaavat tekijät muodostavat reunaehdot sille, millaiseksi kasvatus-
prosessi muotoutuu päivähoidossa ja millainen on lapsen oma kokemus päivähoidossa. Oleelliseksi
laaduntekijäksi muodostuu lapsen fyysinen hyvinvointi, joka edellyttää perushoidosta huolehtimisen.
Perushoidon tavoitteena on edistää lapsen fyysistä ja psyykkistä kehitystä ja kasvua, vahvistaa lap-
sen terveyttä ja toimintakykyä ja tukea omatoimisuudessa. Perushoito kattaa ravitsemuksen, riittä-
vän unen ja levon, liikunnan, ulkoilun ja hygienian. Lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus määrit-
tää lapsen arkipäivän psyykkistä ja toiminnallista pohjaa. Tärkeää silloin muun muassa on, miten ai-
kuiset toimivat lasten kanssa, miten he suhtautuvat lapseen ja mitä asioita he pitävät kasvatuksessa
tärkeinä ja millaisia kasvatustenelmiä he lapsia ohjatessaan käyttävät. Yksi tärkeä laadun proses-
sitekijä on henkilöstön ja vanhempien välinen kasvatuskumppanuus. (Hujala ym. 1999, 128–133.)

Vaikuttavuutta arvioidaan lasten, vanhempien ja yhteiskunnan näkökulmasta. Päivähoito on suoma-
laisessa yhteiskunnassa hyvinvointipalvelu, joka määrittää lasten ja aikuisten elämänlaatua. Lapsen
myönteiset kokemukset kertovat päivähoidon laadusta, sillä ne johtavat lapsen myönteiseen kehiti-
miseen, johon kuuluu kasvu, kehitys ja oppiminen. Myös vanhempien tyytyväisyys vaikuttaa päi-
vähoidon laatuun. (Hujala ym. 1999, 155–162.)

Viime vuosina vanhempien näkemykset laatututkimuksissa ovat nousseet suosioon, koska vanhem-
mat nähdään asiakkaina, joiden näkökulmat ohjaavat heidän päivähoitovalintojaan ja laatua määri-
teltäessä keskeistä on kaikkien eri osapuolten näkemykset. Ulkomailta tehtyjen tutkimusten mukaan
on todettu, että vanhemmat pitävät päivähoidon laatua itsestään selvänä niin kauan kuin heidän

lapsensa ovat tyytyväisiä, kehittyvät hyvin ja hoitopaikka vaikuttaa turvalliselta. Laatua tarkastelleiden tutkimusten mukaan vanhempien mielipiteet ovat sidoksissa laajempaan sosiaaliseen kontekstiin. Vanhemmat tarkastelevat lastensa tarpeita ja päivähoiton laatua suhteessa koko perheen tarpeisiin. Suomessa päivähoiton laadunarviointia on toteutettu pääasiassa yksittäisten kuntien aloitteesta määrällisinä mittauksina päivähoiton työntekijöille, lapsille ja lasten vanhemmille. (Hujala ym. 2007, 168–170.)

4 EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA

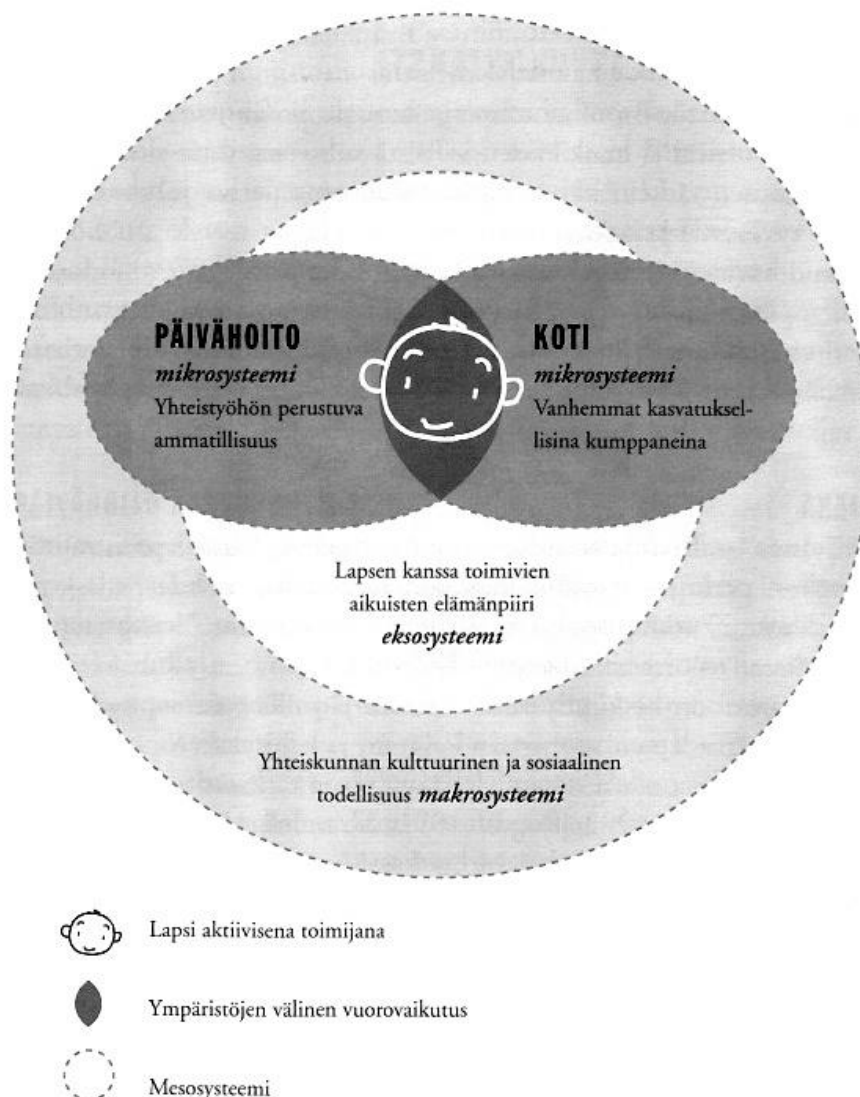
Urie Bronfenbrennerin (1979) teorian lähtökohtana on ympäristön ja ihmisen välinen vuorovaikutus. Hän kuvaa, että yksilön elämässä on useita sisäkkäisiä rakenteita ja niiden välisiä suhteita, jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Bronfenbrenner kuvaa ihmisen vuorovaikutuksen ympäristöt eri systeemeinä, joita hän kutsuu mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemeiksi. (Bronfenbrenner 1979, 3–8.)

Kasvatuksen näkökulmasta vuorovaikutuksessa on kyse kasvatuksellisista tapahtumista, jotka toteutuvat lapsen, kasvattajien tai kasvattajayhteisöjen välillä. Kehitysteorian mukaan kasvatusta ja kehitystä tapahtuvat erilaisissa eritasoisissa systeemeissä. Bronfenbrennerin mukaan ekologinen teoria ei kohdistu psykologisiin prosesseihin, ajatteluun, motivaatioon tai oppimiseen. Kiinnostuksen kohteena on sen sijaan psykologisten prosessien sisällöt, mitä ajatellaan, toivotaan tai tiedetään. Se, miten materiaali muuttuu yksilön ja ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa. Kehityksen kestävää muutosta on se, jolloin henkilö käsittää ja käsittelee ympäristöään. Kehitykseen liittyvä muutos on jatkuvaa, ajan ja paikan suhteen. Muutos tapahtuu kehittyvän lapsen käsityksissä ja toiminnassa. Teorian mukaan kehitystä ei tapahdu pelkästään lapsuudessa vaan se jatkuu koko ihmisen eliniän. (Puroila ja Karila 2001, 204–207.)

Lapsi kehittyy vuorovaikutuksessa lähiympäristön kanssa. Lapsen kasvaessa kodin kasvuympäristön lisäksi muut toimintaympäristöt tulevat keskeisiksi, kuten päiväkotia ja koulu. Perheiden toimintaan vaikuttavat myös yhteiskunnalliset asenteet ja lainsäädäntö. Lapsen kasvu-, oppimis- ja toimintaympäristöjen laadusta huolehtivat yhdessä vanhemmat ja ammatti-ihmiset. (Salminen ja Tynninen 2011, 17.)

Mikrosysteemissä on välitön ympäristö, jossa lapsi itse vuorovaikutuksessa on aktiivinen osapuoli. Mikrosysteemejä varhaislapsuudessa ovat lapsen koti, päivähoitopaikka ja kaveripiiri. Olennaista mikrosysteemissä on se, miten yksilöt kokevat lähiympäristönsä piirteet. Mesosysteemissä lapsi kohtaa toisen mikrosysteemin, esimerkiksi kun lapsi aloittaa päivähoiton kodin ulkopuolella. Tätä Bronfenbrenner kutsuu siirtymävaiheeksi, joka on lapsen kehittymisen kannalta tärkeää. Ekologisessa teoriassa on myös niitä ympäristöjä, joissa lapsi itse ei ole aktiivinen osapuoli. Eksosysteemit ovat laajempia ympäristöjä, joiden vaikutus lapsen kehitykseen tapahtuu välillisesti. Esimerkiksi eksosysteemin tason tekijöistä ovat vanhempien työolosuhteet. Neljäs ympäristötaso on makrosysteemi, joka on lapsen ympäristön uloin kerros, se sisältää kulttuuriset arvot, tavat ja lait. Makrosysteemillä on vaikutuksia kaikkiin muihin tasoihin. Bronfenbrenner tarkoittaa makrosysteemillä yhteiskunnan ohella kulttuureja ja alakulttuureja. (Puroila ja Karila 2001, 207–209.)

Kontekstuaalisen kasvun mallissa (kuviot 2) kasvun ja kasvatuksen lähtökohtana on vuorovaikutusprosessi, joka saa muotonsa yksilön käyttäytymisen ja sosiaalisen ympäristön yhteenrakentumisesta. Kontekstuaalisuus korostaa lapsen arjesta nousevaa näkökulmaa lapsen kasvuun ja oppimiseen. Kontekstuaalisessa ajattelutavassa kasvattamisen tarkastelusta siirrytään kasvun tarkasteluun. (Hujala ym. 2007, 19–21.)

Kuvio 2. Kontekstuaalisen kasvun malli (Hujala, Puroila, Parrila ja Nivala 2007, 21).

Ekologisen teorian mukaan kehityksen ja ympäristön suhteessa tärkeitä toimintoja ovat moraalitaktiviteetit. Ne ovat pitkäkestoisia ja merkityksellisiä toimintoja kehittyvälle lapselle. Moraaliaktiviteetti tapahtuu monella eri tasolla, kehittyminen tapahtuu lapsen maailman laajenemisella ja monipuolistumisella. Esimerkiksi kehittyessään lapsi kykenee siirtymään leikissään, mielikuvituksessaan ajassa ja paikassa. Joitakin moraalitaktiviteetteja toteutuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Lapsen kehittyessä vuorovaikutussuhteet monipuolistuvat ja lapsi pystyy käsittelemään useita vuorovaikutussuhteita samanaikaisesti. Laajenneiden vuorovaikutussuhteiden kautta muodostuu sosiaalinen verkosto, joka on keskeinen asia ekologisessa teoriassa. (Puroila ja Karila 2001, 209–211.)

Bronfenbrennerin ekologisessa teoriassa roolit nousevat vahvasti esille varsinkin mikrosysteemissä. Ne määrittävät muita elementtejä, toimintoja ja ihmisten välisiä vuorovaikutussuhteita. Bronfenbrennerin mukaan rooleilla on kahdenlainen merkitys kehitysprosessissa. Lapsen kehitystä edistää vuorovaikutus erilaisten ihmisten kanssa, kuten äidin, isän, sisaruksien ja isovanhempien. Samanaikaisesti lapsen omat roolit laajenevat vuorovaikutuksessa, mikä edistää lapsen kehittymistä ja oppimista. Yksilön toimiminen erilaisissa ympäristöissä on ekologisen teorian mukaan lapsen kehitykselle

tärkeää. Kehitys on kuitenkin riippuvainen siitä, millaiset suhteet eri mikrosysteemien välillä ovat. Kriittisin vaihe on kuitenkin mesosysteemin muodostuminen. Tätä kutsutaan ekologiseksi siirtymäksi, jossa yksilöön kohdistuvissa rooleissa ja odotuksissa tapahtuu muutoksia. Esimerkiksi lapseen kohdistuvat odotuksen päivähoitossa ja kotona voivat olla hyvin erilaisia. Tärkeää onkin se, millaiset yhteydet ovat syntyneet mikrosysteemien välille. Lapsen aloittaessa päivähoiton tärkeää on se, onko hänellä aloitusvaiheessa muita henkilöitä tukenaan. Miten paljon henkilökunta ja vanhemmat käyvät keskustelua tavoitteista ja lapseen kohdistuneista odotuksista. (Puroila ja Karila 2001, 211–213.)

Eksosysteemissä ollaan sillä tasolla, ettei lapsi toimi siinä itse aktiivisesti. Esimerkiksi kodin ja vanhempien työpaikan väliset suhteet ovat lapsen näkökulmasta eksotason vuorovaikutusta. Vanhempien työpaikka ja työelämä vaikuttavat lapsen kehitykseen siinä määrin, että se tukee vanhempia kasvattajina tai se heikentää sitä. (Puroila ja Karila 2001, 213.)

5 HILTON DAVISIN KUMPPANUUSMALLI

Hilton Davis on kehittänyt kumppanuusmallin 1990-luvun alussa auttamaan englantilaisen terveydenhuollon työntekijöitä tehokkaampaan vuorovaikutukseen potilaiden ja heidän perheidensä kanssa. Lasten ja vanhempien varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen on hoitotyössä kuin myös muussa kasvatustyössä tärkeää. Suomessa on vuosina 1997–2002 koulutettu VAVU-työtapaan (varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen perustason työssä) lasten kanssa toimivia työntekijöitä. Koulutuksen taustalla on käytetty Davisin teosta. (Davis 2008, 4–5.) Mielestäni Davisin malli sopii hyvin myös päiväkodissa tehtävään työhön ja siksi tarkastelen Davisin kumppanuusmallia opinnäytetyössäni. Siinä näkyy, että henkilökunnalla ja vanhemmilla täytyy olla tasavertainen suhde ja heillä on yhteiset tavoitteet lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Kumppanuussuhde perustuu päivähoitossa vuorovaikutukseen, kunnioitukseen ja rehellisyyteen. Davisin kehittämässä kumppanuusmallissa hän esittelee kahdeksan eri suhteen piirrettä, joiden tulee täytyä kasvatuskumppanuuden syntyymiseen.

Läheinen yhteistyö on kumppanuuden yksi perusedellytyksistä, jossa päivähoiton henkilökunta ja vanhemmat työskentelevät yhdessä. Yhteistyön merkitys on tärkeää, koska yksi ihminen ei voi tutkia taustoja, tehdä päätöksiä ja huolehtia hoidosta. Mitä läheisempää yhteistyö on, sitä varmempaa on hyvä lopputulos. (Davis 2008, 42.) Päiväkodin ja vanhempien yhteistyö lähtee siitä, että vanhemmilla on oikeus saada tietää, millaista kasvatusta heidän lapsensa saa. Vanhemmilla on oikeus vaikuttaa lapsensa saamaan kasvatukseen ja tätä kautta rikastuttaa toimintaa päiväkodissa. (Tiilikka 2005, 58.)

Mallissa edellytetään, että kumppaneilla, päivähoiton henkilökunnalla ja vanhemmilla ovat yhteiset osatavoitteet. Kumppanuussuhteen toteutumiseksi kumppaneilla tulee olla ainakin sanaton sopimus siitä, mihin yhteisellä toiminnalla pyritään. Kannattavinta olisi neuvotella asiasta selkeä sopimus. (Davis 2008, 42.) Ajatuksena on, että päiväkotiki ja vanhemmat tarjoavat johdonmukaista kasvatusta lapselle siten, että he muodostavat turvallisen kokonaisuuden, jossa toteutuu yhteiset tavoitteet. Esimerkiksi konkreettisenä työmuotona käytetty lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka tehdään yhdessä päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien kanssa. Suunnitelmaa arvioidaan yhdessä säännöllisesti. (Tiilikka 2005, 58–65.) Kasvatuskeskustelut, kasvatussuunnitelman tekeminen ja päätöksenteko tarjoavat vanhemmille tahtomiseen ja tekemiseen, näin kumppanuusajattelu voi toteutua. Kumppanuus on yhteistyötä, jossa päivähoiton henkilökunta ja vanhemmat tarvitsevat ja hyödyntävät toinen toistaan. (Tiilikka 2005, 164.)

Kolmantena piirteenä on täydentävä asiantuntijuus. Tässä piirteessä tärkeää on vanhempien ja ammattilaisten asiantuntijuus ja kokemusten täydentäminen. Työskennellessä on todella tärkeää ottaa huomioon vanhempien asiantuntijuus oman lapsen kasvattamisessa sekä työntekijöiden koulutus ja työkokemus. Yhteistyötä on tällöin helpompi tehdä. (Davis 2008, 43.)

Kumppanuus edellyttää molemminpuolista kunnioitusta. Päivähoiton työntekijät ja lasten vanhemmat eroavat toisistaan rooleiltaan, persoonallisuudeltaan, arvoiltaan, huolenaiheiltaan ja koulutukseltaan. Jokainen ihminen on erilainen, kuitenkin on tärkeää hyväksyä ja kunnioittaa toista. Kunnioitus

sisältää sen, että työntekijä ei tuomitse vanhempia heidän ongelmistaan, asemastaan, kansallisuudesta, arvoistaan tai muista ominaisuuksistaan. Kunnioitus tarkoittaa niiden ihmisten arvostamista, keiden kanssa työskentelee ja pitää heitä tärkeinä. Kunnioittavassa kumppanuussuhteessa vanhemmat voivat puhua vapaasti, heitä kuunnellaan ja arvostetaan silloinkin, jos he ovat eri mieltä asioista työntekijöiden kanssa. (Davis 2008, 43–57.)

Neuvotteleminen on yksi perusedellytys kumppanuuden syntymiseen, sillä työntekijöiden ja vanhempien välille syntyy aina erimielisyyksiä ja ne on osattava ratkaista. Konfliktitilanteiden todennäköisyys pienenee, kun kumppanuussuhde perustuu neuvotteluun. Kumppanuussuhde voi tulla avoimemmaksi ja tehokkaammaksi, jos työntekijän ratkaisua pidetään ehdotuksena, eikä käskynä. Vuorovaikutus on yksi tärkein elementti kumppanuudessa. Kommunikaatioon kuuluu viestintää, jonka sisällön kaikki osapuolet ymmärtävät. Kommunikaatioon liittyy työntekijän näkökulmasta muutakin kuin asian sanominen selvästi. Oikeat olosuhteet, jossa vanhempi voi antaa asianmukaista informaatiota. Viestin tarkka kuunteleminen ja viestin tarkka tulkitseminen sekä viestiin asianmukainen vastaaminen. (Davis 2008, 43–44.) Aila Tiilikka (2005) on tehnyt tutkimuksen, jossa hän on haastatellut päiväkotilasten äitejä. Tiilikan (2005) tutkimuksen mukaan edellytykset avoimelle kommunikoinnille luodaan hyvällä ilmapiirillä. Myönteisen ja luottamuksellisen ilmapiirin lähtökohtina pidetäänkin erityisesti henkilökunnan yhteistyötaitoa toimia vuorovaikutuksen edistämiseksi. (Tiilikka 2005, 161.)

Rehellisyys on yksi kumppanuussuhteen tärkeimmistä piirteistä. Työntekijöiden ja vanhempien on voitava kertoa ajatukset, tunteet ja tiedot tarkasti ja avoimesti, vaikka tieto ei olisi myönteistä. Rehellisyys pohjautuu kumppanuussuhteen kunnioittamiseen. Viimeinen piirre kumppanuussuhteessa on joustavuus. Perheessä voi tapahtua muutoksia, jolloin työntekijöiden on oltava joustavia vanhempien kanssa neuvoteltaviin kysymyksiin, muutoksiin vanhemmissa ja heidän olosuhteissaan. (Davis 2008, 44.) Vanhemmilla on erilaisia toiveita, osallistuminen yhteistyöhön on erilaista ja heillä on erilaisia elämänvaiheita, joten työntekijällä täytyy olla ihmissuhdeherkkyyttä ja suvaitsevaisuutta (Tiilikka 2005, 63).

Kumppanuusmallin käyttäminen vie päivähoiton työntekijöiden ja vanhempien suhdetta eteenpäin. Vanhemmilla on mahdollisuus puhua ja tulla kuulluksi, joka on tärkeää kasvatuskumppanuudessa. Työntekijä saa enemmän tietoa ja näin he pystyvät yhdessä vanhemman kanssa hoitamaan asioita tehokkaammin. (Davis 2008, 44.)

6 KASVATATUSKUMPPANUUS

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuus on henkilöstön ja lasten vanhempien tietoista sitoutumista ja toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Se on henkilöstön ja vanhempien tasavertaista vuorovaikutusta. Kasvatuskumppanuus on ammatillista toimintaa. Vanhemmilla on oikeus osallistua omaa lastaan koskeviin kasvatuskeskusteluihin ja lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen. Vanhemmilla on oikeus vaikuttaa päivähoitoyksikön ja kunnan varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja arvioinnin perusteisiin. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 17–18.)

Kasvatuskumppanuudessa tavoitteena on syventää henkilöstön ja vanhempien kohtaamista. Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista ja tavoitteena on lapsen edun toteutuminen. Kasvatuskumppanuudessa on tärkeää, että lapsi tulee kokonaisvaltaisesti ymmärretyksi, nähdyksi ja kannatelluksi. Lapsen leikki, toiminta, kokemus, tarpeiden ja toiveiden havainnointi ja havaitseminen on tärkeää. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhain lapsen erityisen tuen tarve ja yhdessä vanhemman kanssa etsiä sopiva toimintatapa lapsen tukemiseksi. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 17–18.)

6.1 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet

Kasvatuskumppanuus perustuu kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogiin. Kuuntelu ja toisen kuuleminen ovat keskeisiä asioita vuoropuhelussa. Kuuleminen on suhde toiseen ihmiseen, ei pelkästään taito. Kuulemisessa asetetaan kuulemaan toisen asiaa, ajatuksia ja puhetta. Se näkyy aitona kiinnostuksena, empaattisuutena ja rehellisyytenä. Kuunteleminen onnistuu silloin, kun kuuntelija luo turvallisen ja myönteisen ilmapiirin. Kuuntelemiseen kuuluu riskinottoja ja erilaisten tunteiden sietämistä, kuten suuttumusta tai hämmennystä. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 32.)

Kuuntelemisen kautta opitaan hyväksymään, ymmärtämään ja kunnioittamaan toinen ihminen. Hänelle osoitetaan kunnioitusta toimimalla ja puhumalla rehellisesti ja avoimesti. Kunnioittavalla asenteella arvostetaan ja hyväksytään hänet. Kunnioituksen puute näkyy toisen mitätöimisellä tai selän kääntämisellä. Se viestittää, ettei toisen sanomisella ole mitään merkitystä. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 34.)

Luottamus rakentuu kuulemisesta ja kunnioituksesta. Luottamuksen syntyminen ei tapahdu hetkessä, vaan siihen on tarvittava aikaa, paljon yhteisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua. Kasvattajan herkkä ja hyvä suhde lapseen herättävät vanhemmissa luottamusta ja turvallisuutta lapsen hyvästä hoidosta. Luottamuksen syntyyn vaikuttavat aina ihmisen aikaisemmat kokemukset ja muistot samanlaisista tilanteista. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on luoda työntekijöiden ja vanhempien kaikelle vuoropuhelulle luottamuksellinen ilmapiiri. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 36.)

Neljäs periaate on dialogi, joka on avain kuulemisessa. Dialogi on aitoa vuoropuhelua, siinä pyritään löytämään yhteinen ymmärrys, johon mahtuu erimielisyyttä, suorapuheisuutta ja rehellisyyttä.

(Mönkkönen 2007, 86–87.) Työntekijän tulee erottaa oma elämäntarina lasten ja vanhempien elämäntarinoista tiedollisella ja emotionaalisella tasolla (Kaskela ja Kekkonen 2006, 38).

6.2 Päivähoidon aloittaminen

Kumppanuus alkaa aina tutustumisena. Tutustuminen ja aloituskeskustelu voidaan käydä perheen toiveiden mukaan perheen kotona, päivähoitopaikassa tai muussa sopivassa paikassa. Perheen kotona tapahtuva tutustumiskäynti on osa kasvatuskumppanuus-koulutusmallin työkäytäntöä. Tämä olisi varhaiskasvatuksessa tavoiteltavaa, koska perheelle koti on tuttu tila, jossa on helppo puhua omasta lapsesta ja perheestä. Kotiympäristö ja vanhempien puhe auttaa työntekijää ymmärtämään paremmin vanhempia sekä havainnoimaan paremmin, miten lapsi toimii yhdessä äidin ja isän kanssa. Perheen kotona työntekijän on helppo luoda kuuleva ja luottamuksellinen suhde perheeseen. Lähtökohtana aloituskeskustelussa on antaa perheelle puheenvuoro. Tutustumiskäynnillä keskustellaan lapsen päivähoiton aloittamisesta, perheen odotuksista ja toiveista. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 41–42.)

Aloituskeskustelu käydään aina ennen lapsen päivähoiton aloittamista, silloin vanhemmilla on aikaa valmistella lapsi päivähoitoon. Tutustumiskäynnillä ja aloituskeskustelussa lapselle tullut ensikontakti työntekijään auttaa lasta uuteen paikkaan ja tilaan tulemisessa. Aloituskeskustelu käydään, kun lapsi aloittaa päivähoiton, siirtyy päiväkodista toiseen, ryhmästä toiseen, aloittaa esiopetuksen tai tarvitsee erityistä tukea. Aloituskeskustelun tekee oma tuleva hoitaja, työntekijäpari tai päiväkodin johtaja. Perhepäivähoidossa voi mukana olla myös perhepäivähoidon ohjaaja. Perheestä paikalla on ainakin toinen vanhemmista ja lapsi. Perheen halutessa paikalla voi olla myös sisaruksia. Yksinhuoltaja- ja uusperheissä on vanhemman kanssa hyvä keskustella, ketkä lapsen perheestä osallistuvat yhteiseen keskusteluun. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 42.)

Kun lapsi aloittaa päivähoiton, hänen elämänsä muuttuu monella eri tavalla. Lapsi työstää eroa vanhempiin päivittäin, rakentaa uusia suhteita päivähoiton työntekijöihin ja tulee osalliseksi muuhun lapsiryhmään. Päivähoidon saattelemiseen kuuluu lapsen ja vanhemman tutustumisjakso päivähoitossa, sen pituudesta ja sisällöstä on hyvä keskustella jo aloituskeskustelussa. Tutustumiskäynnillä työntekijän tehdyt havainnot ja vanhempien kertomukset lapsesta auttavat vastaanottamaan lasta päivähoitoon ja rakentamaan suhdetta lapseen. Lapsen on helpompi rakentaa luottamusta työntekijään, kun lapsi on jo tutustunut häneen aloituskeskustelussa ja tutustumiskäynnillä. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 43.)

Erokokemuksiin liittyy paljon vahvoja tunteita ja ne on hyvä huomioida esimerkiksi tutuilla leluilla, lohdutuksella, lähellä olemisella ja turvallisuutta tuovilla asioilla sekä olisi hyvä käsitellä niitä lapsen kanssa. Tunteiden puhuminen ja sanallistaminen lapselle ääneen siitä, mitä nyt tapahtuu ja mitä työntekijä näkee lapsessa tapahtuvan auttavat lasta ymmärtämään ja hallitsemaan omia tunteita paremmin. Näin ollen työntekijä saa lapsessa kokemaan turvallisuutta, kiintymään työntekijään ja asettumaan päivähoitoon. Vanhemmalle on myös tärkeää kertoa lapsen ikävöimisestä, mitä lapsi on puhunut, miten se on näkynyt, missä tilanteissa itkenyt, mitä työntekijä on tehnyt ja mikä on auttanut

lasta. Lapsen ikävöiminen kertoo hyvästä ja tärkeästä suhteesta vanhempiin ja se on hyvä tuoda vanhemmille esille. Lapsen asettuminen päivähoitoon edellyttää työntekijöiden ja vanhempien tukea. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 43–44.)

6.3 Päivittäiset kohtaamiset

Päivittäiset kohtaamiset vanhemman, työntekijän ja lapsen välillä tapahtuvat vanhemman tuodessa tai hakiessa lasta päivähoitosta. Tällaiseen tilanteeseen on tärkeää ottaa myös lapsi mukaan, koska hän voi kertoa päivän kulusta, ajatuksista ja tunteista. Lasta koskevia asioita puhutaan laajemmin sovituissa kasvatustalkuissa. Työntekijöiden ja vanhempien päivittäiset kohtaamiset antavat tilaa puhua lapsen asioista, tavallisista kuin pulmallisistakin tilanteista. Työntekijä voi olla esimerkiksi rohkeasti vanhempia puhumaan, kysymään tai pohtimaan yhdessä lapsen liittyviä asioita. Vanhemmille on ensiarvoisen tärkeää kuulla päivittäin työntekijältä, mitä hän on lapsesta nähnyt, kuullut ja mitä lapsen kanssa on yhdessä kokenut. Tämä auttaa vanhempaa ymmärtämään lasta ja tallentamaan lapsuusmuistoja, jotka ovat hyvin tärkeitä. Lapsen kohdistuva tuntemus syntyy siitä, kun kuulemista on puolin ja toisin, esimerkiksi aamu- ja iltatarinoiden jakamista. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 44–45.)

Lapsesta puhuttaessa saatetaan sivuta myös perheen yksityisiä asioita. Jos vanhemman ja työntekijän välillä ei ole riittävästi vuoropuhelua, voi syntyä helposti tulkintoja ja oletuksia muun muassa lapsesta, perheen tilanteesta tai päivähoitosta. Työntekijänä on tärkeää suhtautua perheeseen myönteisesti ja avoimesti, se antaa tilaa erilaiselle perheen puheelle ja tunteiden läsnäololle. Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut auttavat myös työntekijää että vanhempaa jakamaan huoli- ja pulmatilanteita lapsesta. Luottamuksellinen suhde työntekijän ja vanhemman välillä on aina lapsen parhaaksi. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 45.)

Keskeistä kasvatuskumppanuudessa on vanhempien kanssa käytävät kasvatustalkut. Vanhempien ja työntekijän kanssa käydään lapsesta ja lapsen varhaiskasvatuksesta tarkempi keskustelu ainakin kerran vuodessa. Tarpeen mukaan keskusteluja voidaan käydä useampiakin. Ensimmäinen keskustelu käydään yleensä muutaman kuukauden kuluttua lapsen päivähoitoon aloittamisesta. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 45.) Jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle laaditaan lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien ja työntekijän kanssa ja varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 30).

Luontevaa jatkoa päivähoitoon aloituskeskustelulle luo varhaiskasvatussuunnitelman mukainen keskustelu. Lapsen varhaiskasvatustalkussa on helppo palata aloituskeskustelussa esiin tullessiin ajatuksiin, asioihin, tunnelmiin ja odotuksiin. Jos lapselle on jo tehty varhaiskasvatussuunnitelma, kasvatustalkuissa palataan aina aiemmin sovittuihin asioihin ja niitä asioita tarkennetaan lapsen kasvun ja kehityksen myötä. Suunnitelmassa ja toiminnan järjestämisessä on tärkeää huomioida vanhemmat oman lapsensa asiantuntijoina. Suunnitelman perusteella työntekijät voivat toimia johdonmukaisesti ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Kasvatustalkuissa on tärkeää

luoda myönteinen ja kannustava ilmapiiri vanhempien ja työntekijöiden välille. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 46.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa otetaan huomioon lapsen kokemukset, tämän hetken tarpeet, lapsen mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja lapsen yksilölliset tuen ja ohjauksen tarpeet sekä tulevaisuuden näkymät. Kasvatuskeskustelussa kiinnitetään huomiota lapsen kehitystä vahvistaviin myönteisiin puoliin. Varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan ja keskustellaan yhdessä vanhempien kanssa yhteistyön toimintatavoista. Lapsi voi myös osallistua varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen ja arviointiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 31.) Työntekijän tehtävänä on havainnoida lasta ja lapsen kehitystä, jolloin hän kykenee vanhempien kanssa käytävässä keskustelussa välittämään oman ymmärryksen ja tietämyksen lapsesta. Vanhemmalle kerrotaan lapseen liittyvät huolenaiheet havaintoihin perustuen ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 46.)

Kasvatuskumppanuudessa käydään perheiden kanssa vuoropuhelua säännöllisesti lapsen jokapäiväisestä elämästä ja varhaiskasvatuksesta. Kun luottamuksellinen suhde on luotu vanhempiin, on helpompaa ottaa puheeksi erityistä huomiota vaativista asioista. Työntekijöiden haasteena on ylläpitää kumppanuuden ilmapiiriä tilanteissa, joissa työntekijöiden ja vanhempien käsitykset kasvatustelmistä, -tarpeista tai päivähoitoon ja perheen vastuunjaosta eroavat. Kasvatuskumppanuuden ilmapiirin ylläpitämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota silloinkin, kun lapsen ja perheen elämäntilanne vaatii normaalia kasvatusyhteistyötä monipuolisempaa tukea ja apua. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 46–47.) Lapsi voi tarvita tukea fyysisen, sosiaalisen, tiedollisen, taidollisen tai tunne-elämän kehityksen osa-alueilla. Tuen tarve voi myös syntyä silloin, kun lapsen kasvuolot vaarantuvat tai eivät turvaa hänen terveyttään tai kehitystään. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 33.)

Kasvatuskumppanuus perustuu työntekijöiden ja lapsen vanhempien asiantuntijuudelle. Työntekijöillä on koulutuksen ja kokemuksen ammatillinen tieto ja osaaminen, kun taas vanhemmilla on paras asiantuntijuus omasta lapsestaan. Työntekijöiden asiantuntijuus tulee olla vanhempien käytettävissä ja puolestaan työntekijät käyttävät ja arvostavat vanhempien asiantuntijuutta lapsen hyväksi. Vanhempien ensisijainen kasvatusvastuu ja -oikeus edellyttävät, että heidän tekemiään päätöksiä kunnioitetaan ja arvostetaan. (Heinämäki 2004, 30.) Varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten periaatteisiin varhaiskasvatuksen henkilöstön kuuluu luoda edellytykset kodin ja päivähoitoon yhteistyölle ja vahvistaa vanhempien osallisuutta siihen (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 18). Tämä korostuu varsinkin silloin, kun lapsen erityisen tuen tarpeita arvioidaan ja tukea järjestetään (Heinämäki 2004, 30).

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tutkia lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista, päivähoiton ja kodin välillä toteutuvaa kasvatuskumppanuutta sekä varhaiskasvatuksen laatutekijöiden toteutumista eri päivähoitomuodoissa. Tarkoituksena oli saada tietoa, miten varhaiskasvatustyö päivähoitossa ja esiopetuksessa toteutuu vanhempien näkökulmasta. Kasvatuskumppanuuteen on alettu kiinnittämään enemmän huomiota, joten sen myötä tutkimus nostaa esille vanhempien kokeuksien merkityksen kasvatuskumppanuuden toteutumisessa päivähoitossa ja korostaa myös kehittämistarpeita. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Varpaisjärven päiväkodin päivähoiton ja esiopetuksen ryhmät, ryhmäperhepäiväkoti, kolme perhepäivähoitajaa, Esikoulu Kisu Pikkukuun päivähoiton ja esiopetuksen ryhmät. Ryhmissä asiakasperheitä oli 63.

Tutkimuksen yksilöidyt tutkimuskysymykset olivat:

1. Miten lapselle tehty varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) vanhempien mukaan toteutuu?
2. Millainen on päivähoiton laatu?
3. Miten kasvatuskumppanuus toteutuu päivähoiton ja kodin välillä?

Toteutin tutkimukseni kvantitatiivisena tutkimuksena. Määrällinen tutkimus antaa yleisen kuvan muuttujien välisistä suhteista ja eroista. Muuttujia ovat esimerkiksi henkilöä koskeva toiminta, ominaisuus tai asia, kuten mielipide, ammattiasema tai sukupuoli. Tutkimuksen tietoja tarkastellaan ja käsitellään numeerisesti. Numerotiedot tulkitaan ja selitetään sanallisesti, millä tavalla asiat liittyvät tai eroavat toisistaan. Tutkimusmenetelmä vastaa kysymyksiin kuinka paljon ja miten usein. Tutkimuksessa tutkimustulos on aina objektiivinen, tutkijasta riippumaton. Määrällisessä tutkimuksessa tutkija ei pysty vaikuttamaan tutkimustuloksiin. Tutkittava tieto saadaan kysely-, haastattelu- ja havainnointilomakkeilla. (Vilka 2007, 13–14.)

7.1 Aineistonkeruu menetelmä

Aineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella. Kyselylomakkeessa oli lisäksi avoimia kysymyksiä koskien päivähoiton aloituskeskustelusta, kehitysideoita ja mielipiteitä kyselystä. Kysely on aineiston keräämisen tapa, jossa kaikilta kyselyyn vastaavilta kysytään samat asiat, samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. Strukturoidussa kyselylomakkeessa tutkittavat asiat vakioidaan kysymyksiksi ja vaihtoehdoiksi niin, että kaikki ymmärtävät kysymykset samalla tavalla. (Vilka 2007, 15.)

Kyselyä voidaan käyttää aineiston keräämiseen silloin, kun tutkittavia on paljon ja ne ovat hajallaan. Sitä käytetään myös henkilökohtaisten asioiden tutkimiseen, kuten ihmisten koettu terveys, ruokattottumukset tai kulutukseen liittyvät asiat. Ongelmana kyselyssä on se, että vastauslomakkeet voivat palautua tutkijalle hitaasti ja tavallisesti tutkija joutuu tekemään uusintakyselyn. Kyselyssä tärkeimmistä asioista on lomakkeiden postittamisen tai internetissä lähettämisen ajoitus. Ajoitus kannattaa suunnitella aina hyvin, jotta tutkimuksen vastausprosentti ei jää sen vuoksi liian pieneksi. (Vilka 2007, 14–28.)

Ennen kyselylomakkeiden lähettämistä testasin lomaketta kolmella lasten vanhemmalla, joiden lapset eivät enää ole päivähoitossa. Testilomakkeista sain palautetta muun muassa kysymysten selkeydestä ja ymmärrettävyydestä sekä kyselylomakkeen ulkoasusta. Testikyselyn jälkeen pääsin laatimaan lopullisen kyselylomakkeen. Kyselylomakkeen laatimisessa tulee huomioida kysymysten selkeys ja ymmärrettävyys, jotta vastaajat ymmärtävät kysymykset samalla tavalla. Lyhyet kysymykset ovat helpommin ymmärrettäviä kuin pitkät kysymykset. Kysymyksiä laadittaessa on huomioitava, että vastaaja vastaa vain yhteen kysymykseen kerrallaan. Samassa kysymyksessä ei saa olla kaksoismerkityksiä eivätkä ne saa olla johdattelevia. Kysymysten määrä ja järjestys on otettava huomioon. Kyselylomakkeissa yleisimmät ja helpoimmat kysymykset sijoitetaan alkupuolelle ja tarkemmat kysymykset, joita halutaan tutkia, sijoitetaan loppupuolelle. Kysymyslomakkeesta ei saisi tulla liian pitkä. Vastaajien pitäisi pystyä yleensä täyttämään lomake 15 minuutissa. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2000, 189–190.) Laadin kyselylomakkeiden mukaan saatekirjeen (liite 1). Saatekirjeessä on tultava esille tutkimuksen tarkoitus ja tärkeys. Saatekirjeellä saadaan vastaajat motivoitumaan kyselyyn. Siinä on ilmoitettava mihin mennessä ja minne lomake palautetaan. Saatekirjeen lopussa on aina muistettava kiittää vastaamisesta. Tutkija päättää lupaako hän saatekirjeessä tuloksia tutkimuksesta tiivistelmänä tai jossain muussa muodossa. (Hirsjärvi ym. 2000, 191.) Saatekirjeessäni tulee esille, että tutkimustulokset voi käydä lukemassa opinnäytetyön valmistuttua Kansalliskirjaston Theseus-tietokannasta.

Laadin tutkimukseeni strukturoidun kyselylomakkeen (liite 2), jossa kysymykset ja vaihtoehdot ovat esitetty niin, että vastaajat ymmärtävät ne samalla tavalla. Tutkimuksessa vastaajina olivat lasten vanhemmat, joilta kysyin mielipiteitä ja kokemuksia Varpaisjärven päivähoitosta ja esiopetuksesta. Mielipiteiden mittaamisessa käytin Likertin asteikkoa, jossa keskikohdasta samanmielisyyssuuntaan kasvaa ja toiseen suuntaan vähenee. Asteikossa valittavat vastausvaihtoehdot olivat 5 Erittäin hyvin, 4 Melko hyvin, 3 Tyydyttävästi, 2 Melko huonosti ja 1 Erittäin huonosti. (Vilka 2007, 45–46.)

Valitsin aineistonkeruu menetelmäksi strukturoidun kyselyn, koska olen samalta pieneltä kylältä johon tutkimukseni teen. Tämä mahdollisti sen, että kaikkien päivähoidossa olevien lasten vanhemmilta saadaan kuulla kokemuksia. Mielestäni vanhempien oli helpompi vastata anonyymisti kyselylomakkeeseen kuin haastatteluun. Tutkimuksessa lähetin kyselylomakkeita 63 perheelle. Kokonaisuutena oli helppo analysoida ja tarkastella tutkimustuloksia. Haastatteluissa olisi ollut vähemmän vanhempia ja sitä kautta myös vähemmän kokemuksia ja mielipiteitä.

Päätimme toimeksiantajan kanssa, että jokainen päivähoitoyksikkö jakaa vanhemmille koteihin kirjekuorissa olevat kyselylomakkeet, saatekirjeet ja palautuskuoret. Näin saatiin varmistettua, että jokainen perhe saa kyselylomakkeen. Vastaukset palautettiin yksikkökohtaisiin palautuslaatikoihin sovittuun päivämäärään mennessä. Päiväkodin johtaja jakoi kyselylomakkeet perhepäivähoitajille ja he toimittivat päiväkodin johtajalle palautetut kyselyt. Vanhemmat laittoivat vastaamisen jälkeen kyselylomakkeet ja suljettuihin kirjekuoriin, mikä takasi tunnistamattomuuden.

7.2 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa käytin SPSS- ohjelmaa. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ohjelmistoa käytetään kvantitatiivisen aineiston analysointiin. Analysoinnissa tiedot tarkistetaan, syötetään ja tallennetaan, valitaan analyysimenetelmä, taulukoidaan ja lopuksi taulukot tulkitaan sanallisesti. (Metsämuuronen 2000, 3.)

Ensiksi tarkistin palautuneiden lomakkeiden vastaukset kysymys kysymykseltä. Kaikkiin palautuneisiin lomakkeisiin oli vastattu asiallisesti eikä tyhjiä lomakkeita ollut. Kaikki eivät kuitenkaan olleet palauttaneet lomakkeita. Palautettuja lomakkeita oli 54. Tutkija tarkistaa palautuneiden lomakkeiden tiedot ja arvioi vastausten laadun sekä poistaa asiattomasti täytetyt tai puutteelliset lomakkeet. Tässä vaiheessa tutkija näkee jo, miten onnistuneita kysymykset ovat olleet. Aineiston tarkistuksessa tärkeää on arvioida tutkimuksen kato, jos lomakkeet ja vastauskuoret ovat esimerkiksi numeroitu. Puuttuvien tietojen määrä tutkimuksessa tarkoittaa katoa. Katoanalyysillä arvioidaan muun muassa ketkä ovat jättäneet vastaamatta kyselyyn. Ovatko tietyt joukot jättäneet vastaamatta? Onko otos kokonaan edustava vai osittainen kadosta huolimatta? Numerokoodin avulla tiedetään, ketkä ovat jättäneet vastaamatta. Näin ollen uusintakyselyt on helppo lähettää. Vastauslomakkeiden ja kuorien koodaaminen on luottamuksellista. Tutkimuksen missään vaiheessa henkilöt ja niitä koskevat tiedot eivät saa joutua väärin käsiin. (Vilka 2007, 106–107.)

Tarkistuksen jälkeen merkkasin kyselylomakkeet juoksevilla numeroilla. Sen jälkeen syötin jokaisen vastaajan tiedot SPSS- ohjelmaan. Analysoinnissa käytetään ristiintaulukointia, kun tutkitaan muutujien välistä riippuvuutta. Tutkimuksessa ristiintaulukoinnin avulla havaitsin oliko eri päivähoitomuotojen välillä eroja lapselle tehdyssä varhaiskasvatussuunnitelmassa, kasvatuskumppanuuden toteutumisessa ja varhaiskasvatuksen laadussa. Tutkimuksessani pystyin vertailemaan eri päivähoitomuotoja ja mahdollisia eroja eri tutkimuskysymyksiä välillä. Tutkimustulosten perusteella jatkossa jokainen päivähoitoyksikkö pystyy tarvittaessa kehittämään työtään. Esimerkiksi jo perhepäivähoidon ja päiväkodin välillä erot ovat havaittavissa, koska pelkkä varhaiskasvatusympäristö on erilainen teh-

tävään varhaiskasvatustyöhön ja lasten ryhmäkokoon nähden. Määrällisen tutkimuksen tuloksia esitetään taulukoin, kuvioin ja tekstinä. (Vilka 2007, 134–148.)

Kävin läpi kyselylomakkeiden avoimien kysymyksiä vastaukset. Teoriaohjaavassa tutkimusaineistossa analyysi perustuu jo olemassa olevaan teoriaan. Aineiston analyysiä ohjaa valmis teoria tai malli ja tarkoituksena on testata tätä uudessa yhteydessä. Tässä tutkimuksessa kysymysten ja vastausten tarkastelua ohjasi teoriaohjaava analyysi. (ks. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006.) Ohjaavana teoriana oli kasvatuskumppanuus ja siihen kuuluva aloituskeskustelu. Ainoastaan kolmeen kyselylomakkeen avoimiin kysymyksiin oli kirjoitettu perusteluja. Vastanneilla oli mahdollisuus perustella vastaus kysymykseen, tukisiko aloituskeskustelu paremmin päivähoiton aloittamista, jos se käytäisiin kotona. Vastauksien vähäisyyden vuoksi avoimet kysymykset oli helppo tulkita.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen reliabelius arvioi tulosten pysyvyyttä mittauksesta toiseen, tällöin puhutaan tutkimuksen toistettavuudesta. Luotettavassa ja tarkassa tutkimuksen toistetussa mittauksessa saadaan täsmälleen sama tulos riippumatta tutkijasta. Tutkimuksessa reliabiliteettia tulee arvioida tutkimuksen aikana ja siihen liittyviä asioita tarkastellaan myös tutkimuksen jälkeen. Reliabiliteetissa tarkastellaan kaikkea mittaukseen liittyviä asioita ja tarkkuutta tutkimuksen toteutuksessa. (Vilka 2007, 149–150.) Luotettavuuteen kuuluu käsitteiden avaaminen arkikielelle ja siinä olen pyrkinyt olemaan tarkka. Kun päätin tehdä määrällisen tutkimuksen ja siihen liittyvän kyselylomakkeen, ajattelin saavani luotettavampia tutkimustuloksia kuin haastattelusta. Haastattelu olisi saattanut vääristää tutkimuksen luotettavuutta tuloksissa, jos minulle tutut vanhemmat olisivat vääristelleet tai kaunistelleet asioita.

Tutkimuksen tarkkuudessa arvioidaan muun muassa miten onnistuneesti otos edustaa perusjoukkoa, mikä on vastausprosentti, miten huolellisesti tiedot on syötetty ja millaiset ovat olleet lomakkeen kysymykset ja vastausvaihtoehdot. Näin tutkittavia asioita pystyy mittaamaan kattavasti. Yksi tärkeä luotettavuuden tekijöistä on myös saatekirje, jossa on tärkeää mainita tutkimuksen tavoitteista ja tarkoituksesta sekä avata mahdolliset teoreettiset käsitteet arkikielelle. Tärkeää siinä on myös mainita vanhempien anonymiteetin säilyminen ja saada heidät motivoitumaan kyselyyn vastaamisessa. (Vilka 2007, 149–150.) Varmistin vanhempien anonymiteetin säilymisen sillä, että kyselylomakkeet palautettiin nimettöminä suljetussa kirjekuoressa päivähoitoyksikössä olevaan palautuslaatikkoon.

Tutkimuksen validius on kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa oli tarkoitus mitata. Tutkimuksen validiudessa arvioidaan, miten tutkija on saanut kirjoitettua teoreettisen käsitteet arkikielelle ja miten tutkija on saanut siirrettyä tutkimuksessa käytetyn teorian käsitteet lomakkeeseen. Tutkimus on validi silloin, jos tutkija ei ole joutunut käsitteissä harhaan ja systemaattiset virheet puuttuvat. Tutkimuksen validiutta pitää tarkastella tutkimuksen aikana, kun käsitteet kirjoitetaan arkikielelle ja suunnitellaan mittaria, esimerkiksi kyselylomaketta. (Vilka 2007, 150–152.) Kyselylomakkeen tekemisessä oli tärkeää muotoilla kysymykset kaikille ymmärrettäviksi ja sellaisiksi, jotka eivät ole joh-

dattelevia. Ennen aineiston keruuta testasin kyselylomakkeet ja palautteen perusteella pystyin muokkaamaan lomakkeen ja kysymykset selkeiksi. Opinnäytetyön valmistuttua tuhosin kyselylomakkeet.

Tutkimuksen kokonaisluotettavuus muodostuu reliabiliteetista ja validiteetista. Kokonaisluotettavuutta voidaan arvioida uusintamittauksella. Kokonaisluotettavuus tehdyssä tutkimuksessa on hyvä, kun otos edustaa perusjoukkoa ja mittaamisessa on mahdollisimman vähän satunnaisvirheitä. Kun halutaan lisätä tutkimuksen kokonaisluotettavuutta ja vähentää tutkimuksen virheitä, toisilta saadut kommentit ovat myös tärkeitä. Tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia heikentävät ja harhaanjohtavat systemaattiset virheet. Systemaattinen virhe voi johtua vastausten kadosta tai siitä, että vastaajat kaunistelevat, valehtelevat tai vähättelevät asioita. Kokonaisluotettavuus vaikuttaa määrälliselle tutkimukselle asetettu vaatimustaso ja se vastaa kysymykseen miten tutkimus tehdään. Tutkijan on aina oltava rehellinen, paljastettava tutkimuksen virheet sekä arvioitava virheiden vaikutuksia tuloksiin että tulosten hyödyntämiseen ja soveltamiseen. (Vilka 2007, 152–154.)

Tutkimuksen kokonaisotos koostui Varpaisjärven kylän kuudesta eri päivähoitomuodosta. Kaikista päivähoiton muodoista tuli vastauksia, joten vastausprosentiksi muodostui 85,7 %. Tulokset antavat kattavan näkemyksen vanhempien kokemuksista kasvatuskumppanuuden toteutumisesta Varpaisjärven päivähoitossa.

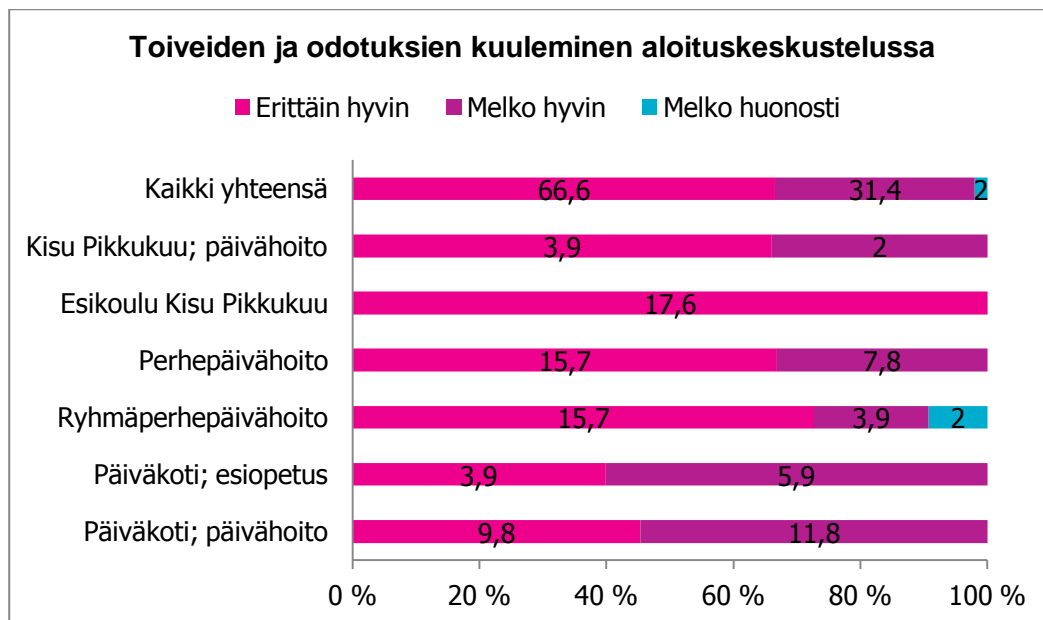
8 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimukseen vastanneiden perheiden lapset olivat Varpaisjärven päiväkodin päivähoidossa ja/tai esiopetuksessa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäivähoitajalla sekä Kisu Pikkukuun esikoulussa ja/tai päivähoidossa. Kyselyyn perheet vastasivat yhden lapsen osalta, jos perheessä oli useampi lapsi päivähoidossa, perhe sai itse valita kenen lapsen osalta he vastaavat kyselyyn. Kyselyn aluksi vanhemmat valitsivat kaikki päivähoitomuodot, jossa kyseinen lapsi oli ollut tai on tällä hetkellä. Kyselyyn vastatessaan vanhemmat merkitsivät vastauksiin kirjaintunnisteella eri päivähoitomuodon, jos kokemus ja mielipide erosivat päivähoitomuotojen välillä.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vanhempien mielipiteitä päivähoiton aloittamisesta ja kasvatust keskusteluista, kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja varhaiskasvatuksen laadusta. Tarkastelin tutkimustuloksia kokonaisuutena eri päivähoitomuodoista, mutta jos vastauksissa hajontaa oli paljon, tarkastelin niitä omina yksiköinä, jotta sain selville missä eri päivähoitomuodossa mielipiteet ja kokemukset vaihtelivat.

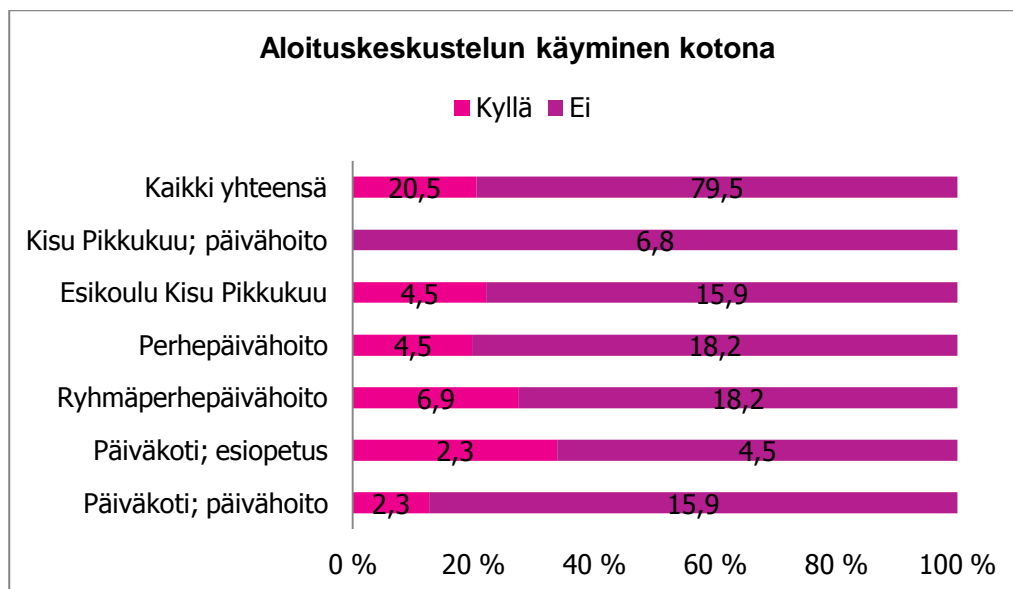
8.1 Päivähoidon aloittaminen

Vanhempien toiveita ja odotuksia aloituskeskustelussa kuultiin erittäin hyvin tai melko hyvin. Kuvios- ta kolme käy ilmi, että aloituskeskustelussa vanhempia kuultiin erittäin hyvin (66,6 %) ja melko hy- vin (31,4 %) kaikissa päivähoitomuodoissa. Vanhemmista 2 % oli sitä mieltä, että ryhmäperhepäivä- kodin aloituskeskustelussa heidän toiveita ja odotuksia kuultiin melko huonosti.

KUVIO 3. Aloituskeskustelussa kuullut toiveet ja odotukset

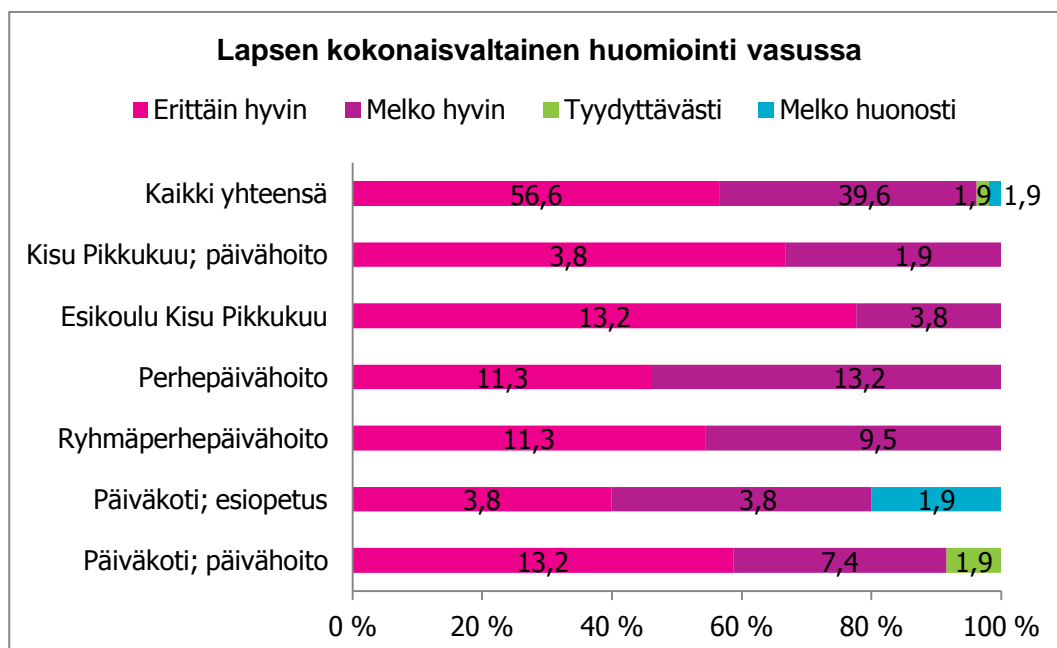
Kaikissa eri päivähoitomuodoissa aloituskeskustelu tuki heidän lapsensa päivähoidon tai esiopetuk- sen aloittamista erittäin hyvin (50 %) ja melko hyvin (50 %). Kyselyssä kysyttiin vanhempien mieli- piteitä siitä, tukisiko aloituskeskustelu paremmin lapsen päivähoidon tai esiopetuksen aloittamista, jos se käytäisiin vanhempien kotona (kuvio 4). Vastaajista 79,5 % oli sitä mieltä, että päivähoidon työntekijän kotikäynti ei tue paremmin lapsen päivähoidon tai esiopetuksen aloittamista. Vanhem- mista 20,5 % oli sitä mieltä, että kotikäynti olisi parempi vaihtoehto aloituskeskustelulle kuin päivä- kodilla käytävä keskustelu. Vanhemmilla oli mahdollisuus kirjoittaa tähän kysymykseen myös perus- telut. Ainoastaan kolmeen palautuneeseen kyselylomakkeeseen oli perusteltu. Vastanneista yksi oli sitä mieltä, että kotona käytävä aloituskeskustelu olisi parempi, koska lapsi nähtäisiin omassa kasvu- ympäristössään. Vastaajista kaksi oli taas puolestaan sitä mieltä, että aloituskeskustelu on parempi käydä lapsen päivähoitopaikassa, jossa samalla tutustuu uuteen ympäristöön ja hoitajiin.

KUVIO 4. Aloituskeskustelun käyminen kotona

10.2 Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

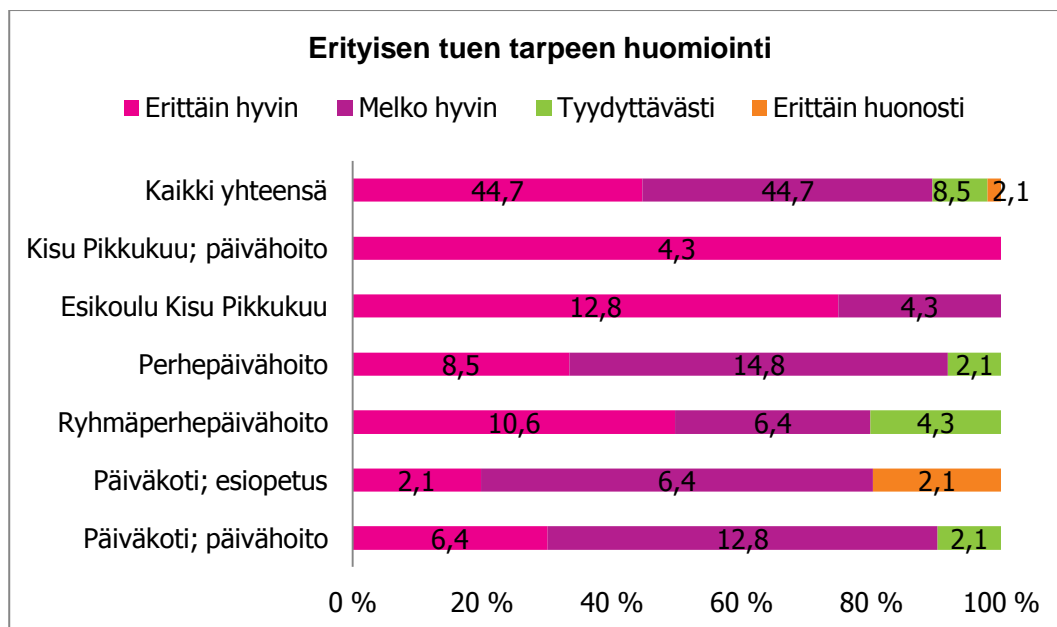
Lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen ja toteutumisen liittyvissä kysymyksissä oli kokonaisuudessaan eri päivähoitomuotojen välillä paljon hajontaa. Tämän osion ensimmäisessä kysymyksessä, otetaanko lapsi huomioon kokonaisvaltaisesti varhaiskasvatussuunnitelmassa (kuvio 5), vastanneista 56,6 % olivat sitä mieltä, että lapsi otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti erittäin hyvin ja melko hyvin 39,6 %. Vastajista 1,9 % kokivat, että lapsen kokonaisvaltaisen huomioiminen varhaiskasvatussuunnitelmassa oli tyydyttävää ja melko huonoa.

KUVIO 5. Kokonaisvaltainen huomiointi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa

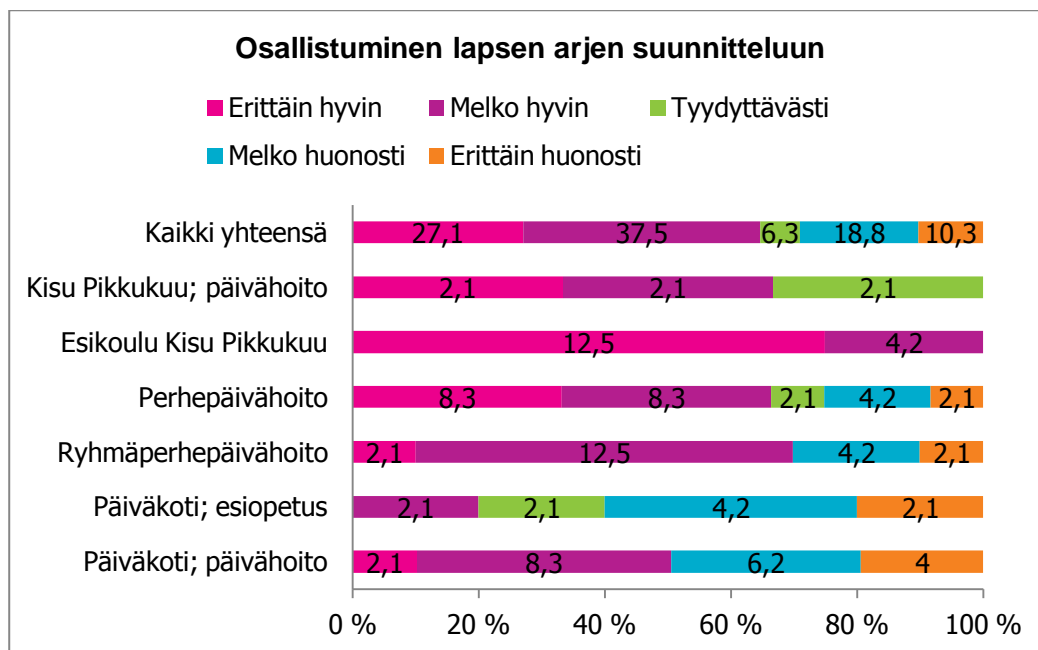
Lapsen erityisen tuen tarpeen huomioimisessa vanhempien kokemuksissa ja mielipiteissä oli eroja (kuvio 6). Kokonaisuudessaan erityisen tuen tarve vanhempien mielestä huomioitiin erittäin hyvin

(44,7 %) tai melko hyvin (44,7 %). Yhteensä 8,5 % vastanneista oli sitä mieltä, että lapsen erityisen tuen tarve varhaiskasvatussuunnitelmassa huomioidaan vanhempien mielestä tyydyttävästi, Varpaisjärven päiväkodin päivähoidossa (2,1 %), ryhmäperhepäivähoidossa (4,3 %) ja perhepäivähoitajalla (2,1 %). Vanhemmista 2,1 % koki, että erityisen tuen tarvetta huomioidaan erittäin huonosti päiväkodin esiopetuksessa.

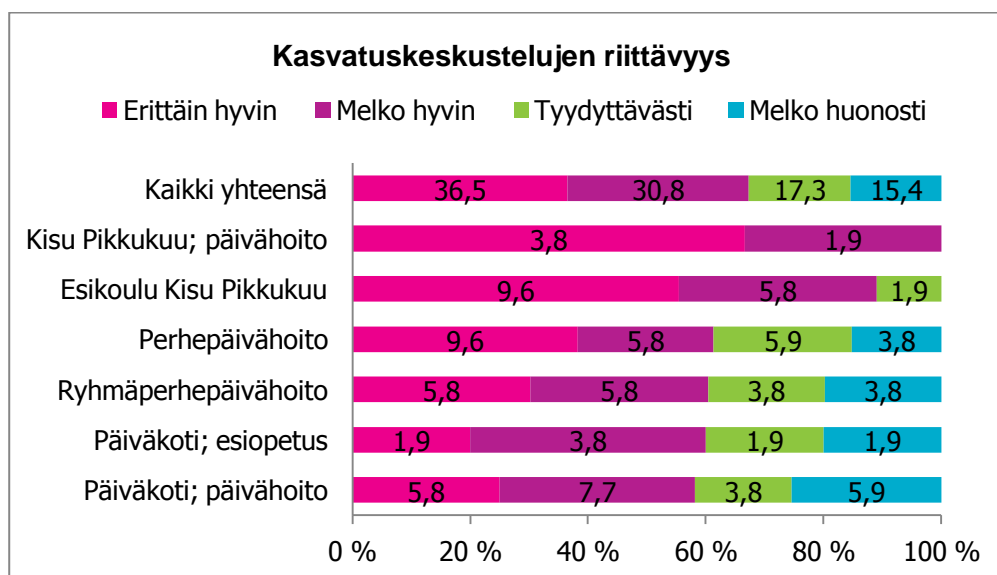
KUVIO 6. Erityisen tuen tarpeen huomiointi varhaiskasvatussuunnitelmassa

Kasvatustavoitteiden toteutuminen käytännössä koettiin kaikissa päivähoitomuodoissa pääosin erittäin hyvänä (28,6 %) tai melko hyvänä (69,4 %). Päiväkodin esiopetuksessa olevienn lasten vanhemmista 2 % kokivat, että kasvatustavoitteiden toteutuminen käytännössä toteutuu tyydyttävästi. Kokemukset siitä, saavatko vanhemmat osallistua lapsensa arjen suunnitteluun päivähoidossa tai esiopetuksessa, vaihtelivat eri päivähoitomuotojen välillä todella paljon. Hajontaa oli erittäin hyvistä kokemuksista ja mielipiteistä erittäin huonoihin. Kyselyyn vastanneista vanhemmista 37,5 % kokivat, että saivat osallistua lapsensa arjen suunnitteluun päivähoidossa tai esiopetuksessa melko hyvin ja osallistumisesta arjen suunnitteluun erittäin hyvin kokee 27,1 %. Kuviossa 7 käy ilmi myös, että kokemukset osallistumisesta ovat tyydyttäviä, melko huonoja tai erittäin huonoja. Vastaajista yhteensä 6,3 % kokee osallistumisen lapsen arjen suunnittelussa tyydyttäväksi. Tyydyttäviä kokemuksia oli Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa (2,1 %), perhepäivähoidossa (2,1 %) ja Kisu Pikkukuun päivähoidossa (2,1 %). Melko huonoksi osallisuuden kokee 18,8 %. Hajontaa oli Varpaisjärven päiväkodin päivähoidossa (6,2 %), esiopetuksessa (4,2 %), ryhmäperhepäivähoidossa (4,2 %) sekä perhepäivähoidossa (4,2 %). Erittäin huonoksi osallisuuden kokevat 10,3 % vanhemmista, Varpaisjärven päiväkodin päivähoidossa (4 %) ja esiopetuksessa (2,1 %), ryhmäperhepäivähoidossa (2,1 %) sekä perhepäivähoidossa (2,1 %).

KUVIO 7. Vanhempien kokemukset osallistumisesta lapsen arjen suunnitteluun

Eri päivähoitomuodoissa vanhempien kokemukset vaihtelivat vanhempainiltojen ja lapsen varhaiskasvatuskeskustelujen riittävydestä (kuvio 8). Vanhempien mielestä kasvatuskeskusteluja oli riittävästi kaikissa päivähoitomuodoissa yhteensä 36,5 % ja melko hyvin 30,8 %. Vastauksista käy ilmi, että osa vanhemmista on tyytymättömiä päivähoitoon ja esiopetuksen kasvatuskeskustelujen määräästä. Kasvatuskeskusteluja oli vastauksien mukaan tyydyttävästi yhteensä 17,3 %, Kisu Pikkukuun esikoulussa (1,9 %), perhepäivähoidossa (5,9 %), ryhmäperhepäivähoidossa (3,8 %) sekä Varpaisjärven päiväkodin päivähoitossa (3,8 %) että esiopetuksessa (1,9 %). Osa vastanneista (15,4 %) kokei, että kasvatuskeskusteluja ei ole riittävästi. Näissä tuloksissa vastaukset jakaantuivat perhepäivähoitoon (3,8 %), ryhmäperhepäivähoitoon (3,8 %) sekä Varpaisjärven päiväkodin esiopetukseen (1,9 %) ja päivähoitoon (5,9 %).

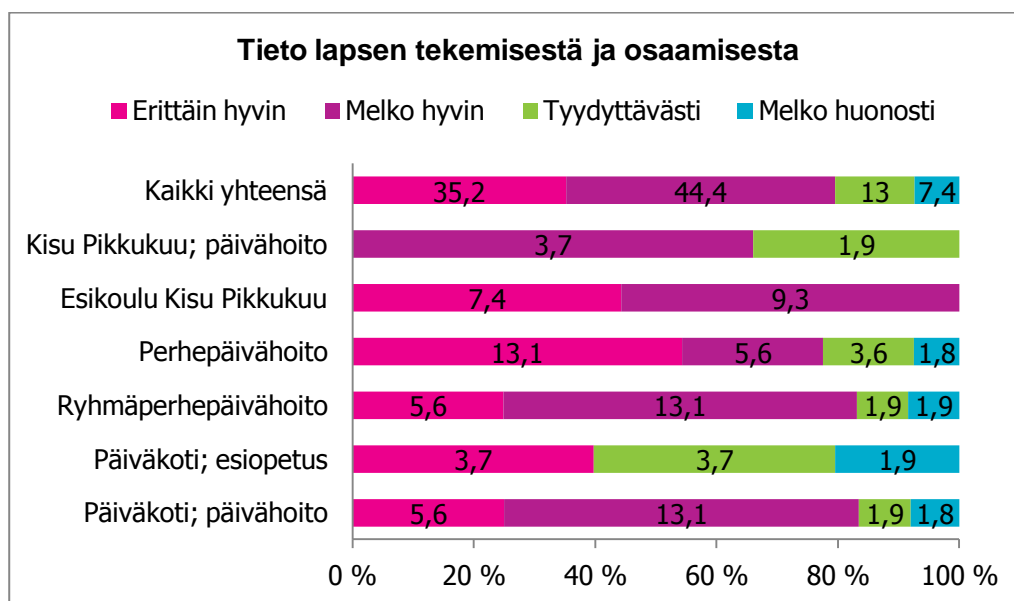

KUVIO 8. Kasvatuskeskustelujen riittävyys päivähoitossa ja esiopetuksessa

Vanhemmat olivat pääosin tyytyväisiä tiedonkulkuun lapsensa päivähoidossa tai esiopetuksessa. Vastanneista 50,9 % oli sitä mieltä, että asioista tiedotetaan riittävästi ja melko hyvin 32,1 %. Vastauksissa ilmeni, että yhteensä 17 % kokei saavansa tyydyttävästi tietoa lapsensa päivähoitopaikan asioista. Tyytymättömyyttä oli kaikissa päivähoidon muodoissa. Eniten tyytymättömyyttä oli Varpaisjärven päiväkodin päivähoidossa (5,6 %) ja esiopetuksessa (3,8 %). Vastanneista 1,9 % koki tiedonkulun tyydyttävänä Kisu Pikkukuun päivähoidossa ja esiopetuksessa (1,9 %). Myös tyytymättömyyttä tiedonkulussa oli ryhmäperhepäivähoidossa (1,9 %) ja perhepäivähoidossa (1,9 %). Kukaan vastanneista ei kokenut tiedonkulkua melko huonona tai erittäin huonona.

8.2 Kasvatuskumppanuus

Kuviosta 9 käy ilmi, että vanhemmat kokivat saavansa melko hyvin (44,4 %) tietoa päivittäin lapsestaan tai erittäin hyvin (35,2 %). Tiedon saanti koettiin tyydyttävänä Kisu Pikkukuun päivähoidossa (1,9 %), perhepäivähoitajalla (3,6 %), ryhmäperhepäivähoidossa (1,9 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa (3,7 %) ja päivähoidossa (1,9 %). Melko huonosti vanhemmat saivat tietoa lapsestaan päivittäin perhepäivähoitajalta (1,8 %), ryhmäperhepäivähoidosta (1,9 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksesta (1,9 %) ja päivähoidosta (1,8 %).

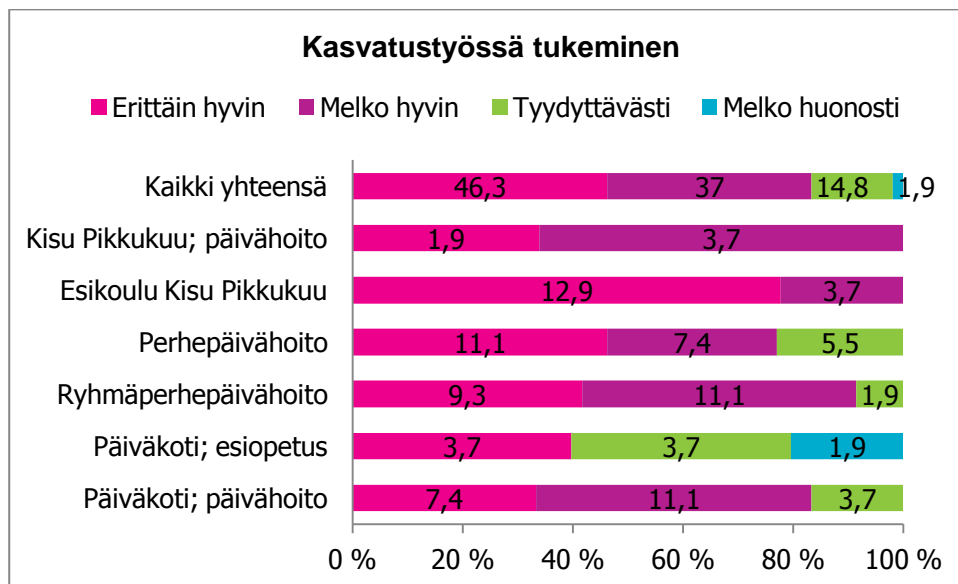

KUVIO 9. Päivittäisen tiedonsaannin riittävyys lapsesta

Suurimmalla osalla vanhemmista (90,7 %) oli myönteisiä kokemuksia päivittäisistä kuulumisien vaihtamisista henkilökunnan kanssa. Asian tyydyttävästi kokivat yhteensä 7,4 %, josta perhepäivän osuus osuus on 1,9 %, Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksen 3,6 % ja päivähoiton 1,9 %. Vastanneista 53,9 % koki henkilökunnan olevan erittäin kiinnostunut kuuntelemaan vanhempia lasta koskeissa asioissa ja 42,3 % koki henkilökunnan kiinnostuksen melko hyvänä. Tyydyttävästi kuulluksi tuleminen kokivat yhteensä 3,8 %, josta Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksen osuus on 1,9 % ja päivähoiton 1,9 %. Kukaan vastanneista ei kokenut kuulluksi tulemistaan huonona.

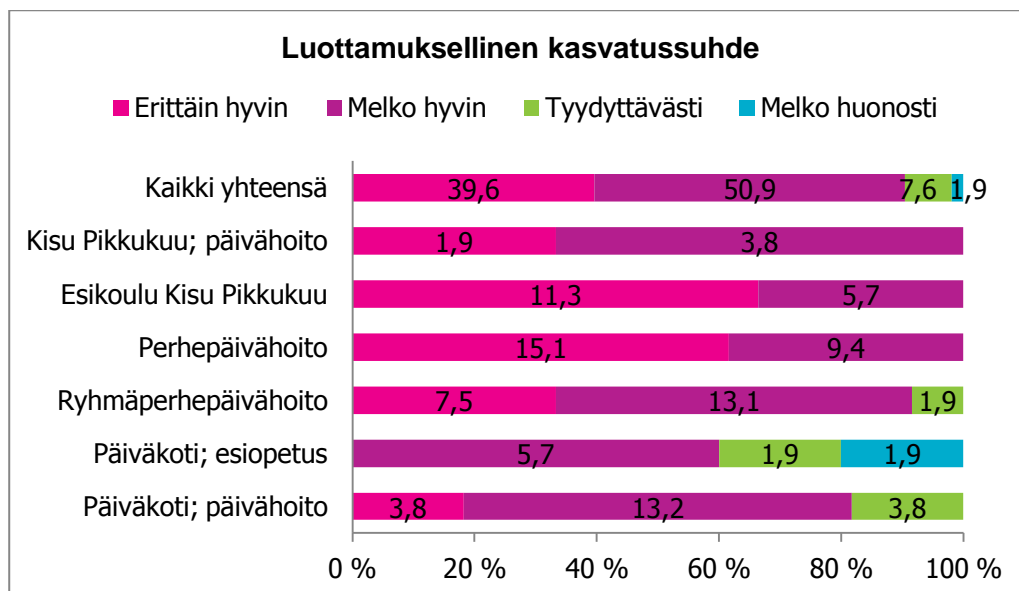
Kuviosta 10 käy ilmi, että kasvatustyön tukeminen koettiin Varpaisjärven päivähoidossa ja esiopetuksessa erittäin hyvänä (46,3 %) tai melko hyvänä (37 %). Vanhemmista 14,8 % kokei kasvatustyön tukemisen tyydyttävänä tai melko huonona 1,9 %. Vanhempien kasvatustyön tukemisen kokemus tyydyttävänä näkyi perhepäivähoidossa (5,5 %), ryhmäperhepäivähoidossa (1,9 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa (3,7 %) ja päivähoidossa (3,7 %). Vastanneista melko huonona (1,9 %) kasvatustyön tukemisen kokei Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa.

KUVIO 10. Vanhempien kokemukset kasvatustyön tukemisessä päivähoidossa ja esiopetuksessa

Vanhempien kokemukset siitä, että henkilökunta kunnioittaa heitä kasvatustyössä, koetaan pääasiassa hyvänä. Vanhemmista 42,5 % kokei kunnioittamisen erittäin hyvänä ja melko hyvänä 55,6 %. Melko huonona sen kokevit 1,9 % vanhemmista ja se keskittyi Varpaisjärven päiväkodin esiopetukseen.

Vastanneista 39,6 % koki, että vanhempien ja henkilökunnan välillä oli erittäin hyvä luottamuksellinen kasvatussuhde (kuvio 11). Melko hyvänä kasvatussuhteen kokivat 50,9 % vastanneista. Hajontaa on jonkun verran tyydyttävästä ja melko huonosta luottamuksellisesta kasvatussuhteesta. %. Tyydyttävät kokemukset kasvatussuhteesta ilmeni ryhmäperhepäivähoidossa (1,9 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa (1,9 %) ja päivähoidossa (3,8 %). Vastanneista 1,9 % koki luottamuksellisen kasvatussuhteen päiväkodin esiopetuksessa melko huonona.

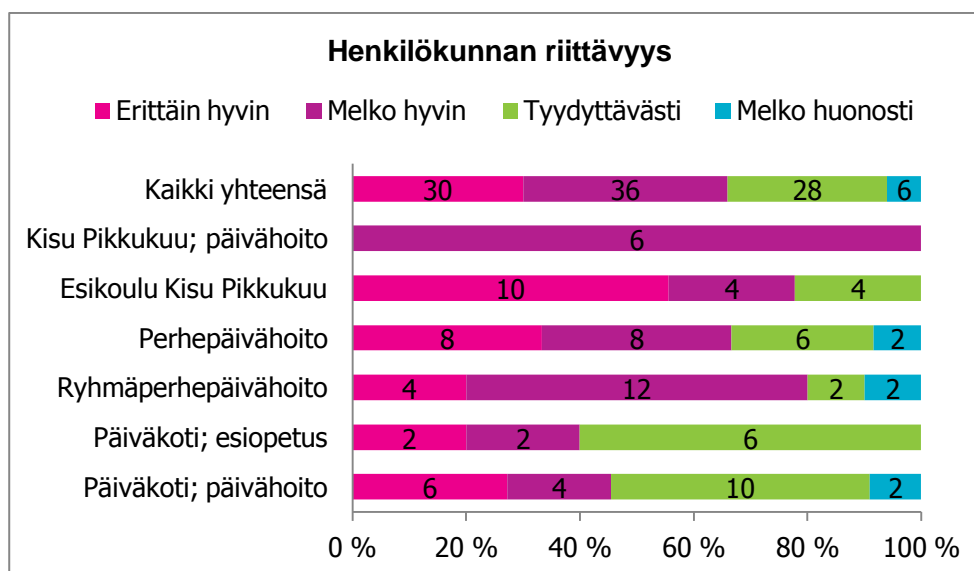
KUVIO 11. Vanhempien kokemukset luottamuksellisesta kasvatussuhteesta

Vanhemmat pystyivät kertomaan lastaan koskevan huolen henkilökunnalle pääasiassa erittäin hyvin (55,6 %) tai melko hyvin (42,5 %). Vastanneista 1,9 % koki huolen kertomisen tyydyttävänä päiväkodin esiopetuksessa. Suurin osa vanhemmista koki henkilökunnan kanssa käytävän keskustelun tasavertaisena. Vastaajista 53,7 % koki sen erittäin hyvänä ja 38,9 % koki melko hyvänä. Tyydyttävät kokemukset jakautuivat ryhmäperhepäivähoitoon (1,9 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetukseen (3,6 %) ja päivähoitoon (1,9 %).

8.3 Varhaiskasvatuksen laatu

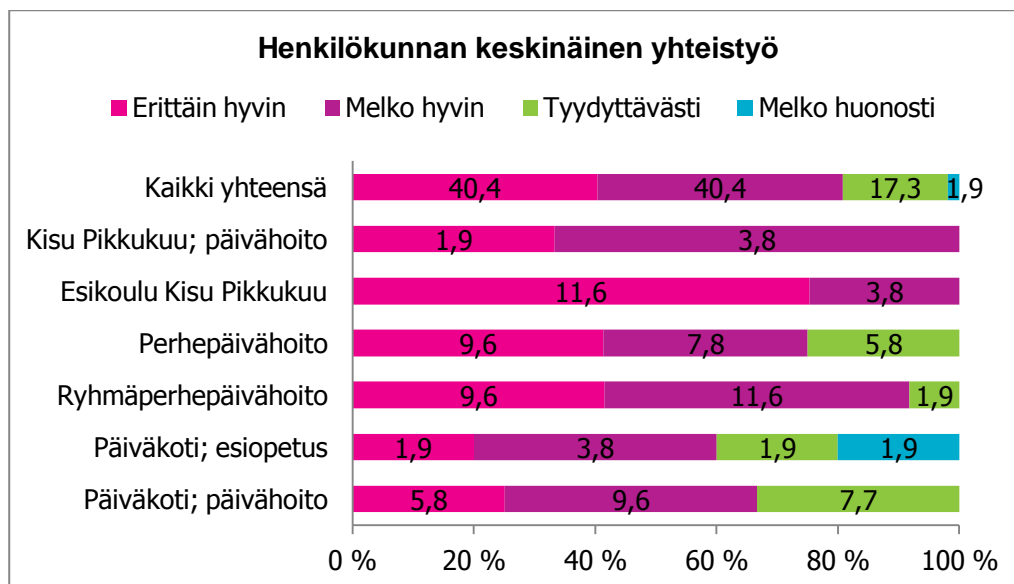
Kaikissa päivähoitomuodoissa eri yksiköiden aukioloajat koettiin pääasiassa hyvänä. Vastanneista 73,1 % kokivat aukioloaikojen erittäin hyvänä ja melko hyvänä kokevat 21,2 %. Vanhempia, joiden mielestä päivähoiton aukioloajat vastasivat heidän tarpeitaan tyydyttävästi on 5,7 %. Tyytymättömyys näkyy Kisu Pikkukuun päivähoitossa (1,9 %), perhepäivähoitossa (1,9 %) ja ryhmäperhepäivähoitossa (1,9 %).

Henkilökunnan riittävästä suhteesta lapsiryhmän kokoon vanhemmilla oli eroavia mielipiteitä (kuvio 12). Vastanneista 30 % oli sitä mieltä, että henkilökuntaa on riittävästi. Melko hyvänä henkilökunnan riittävyttä pitivät 36 % ja tyydyttävänä 28 %. Melko huonona henkilökunnan riittävyttä pitivät 6 %. Vanhemmat kokivat henkilökunnan riittävyden tyydyttävänä Kisu Pikkukuun esikoulussa (4 %), perhepäivähoitossa (6 %), ryhmäperhepäivähoitossa (2 %), päiväkodin esiopetuksessa (6 %) ja päiväkodin päivähoitossa (10 %). Henkilökunnan riittävyys koettiin melko huonona perhepäivähoitossa (2 %), ryhmäperhepäivähoitossa (2 %) ja päiväkodin päivähoitossa (2 %).

KUVIO 12. Henkilökunnan riittävyys suhteessa lapsiryhmän kokoon

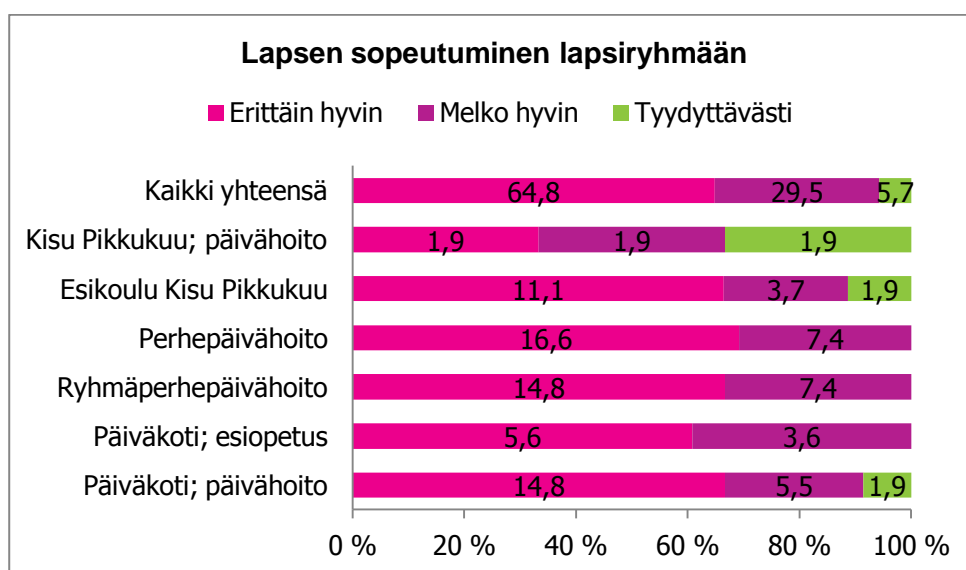
Vastanneista 40,4 % oli sitä mieltä, että henkilökunnan keskinäinen yhteistyö toimii erittäin hyvin ja melko hyvin 40,4 % (kuvio 13). Vastauksissa hajontaa oli myös tyydyttävästä tai melko huonosta kokemuksesta. Vastanneista 17,3 % oli sitä mieltä, että henkilökunnan välinen yhteistyö toimii tyydyttävästi. Vastausprosentti jakautui perhepäivähoitoon (5,8 %), ryhmäperhepäivähoitoon (1,9 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetukseen (1,9 %) ja päivähoitoon (7,7 %). Melko huonona keskinäisen yhteistyön kokivat 1,9 % Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa.

KUVIO 13. Henkilökunnan keskinäinen yhteistyö

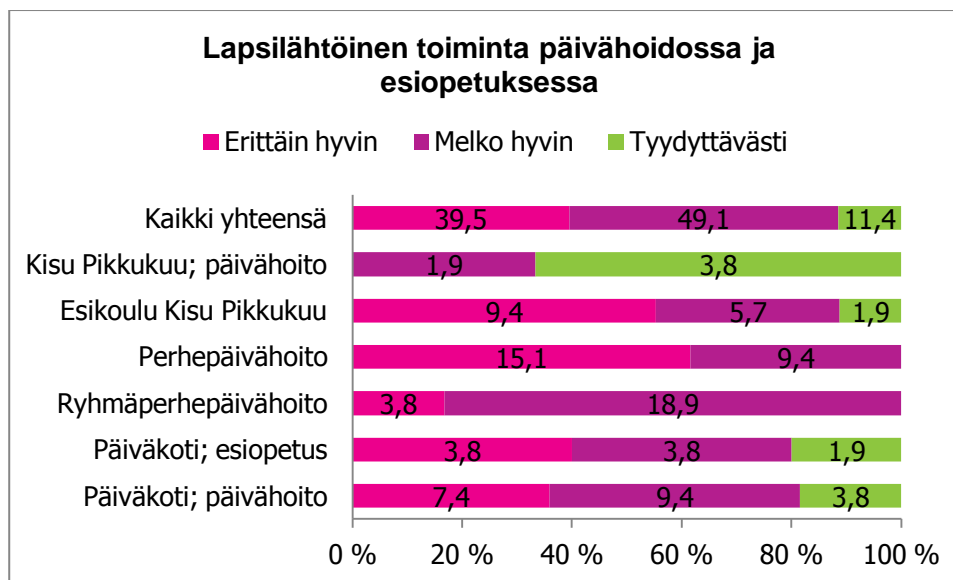
Vastanneista valtaosa (98,1 %) piti henkilökuntaa ammattitaitoisena. Erittäin hyvänä sitä pitivät 52,8 % ja melko hyvänä 45,3 %. Vastanneista 1,9 % pitivät ammattitaitoa tyydyttävänä Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa. Vanhempien mielestä yleisesti lapsen ja henkilökunnan välinen vuorovaikutus oli erittäin hyvää (65,4 %) tai melko hyvää (32,7 %). Vuorovaikutuksen kokivat tyydyttävänä 1,9 % Varpaisjärven päiväkodin päivähoidossa.

Kyselyyn vastanneista suurin osa oli sitä mieltä, että heidän lapsensa sopeutuu lapsiryhmään hyvin (kuviokuva 14). Vanhemmista 64,8 % kokivat lapsensa sopeutuvan ryhmään erittäin hyvin ja 29,5 % kokivat lapsen sopeutuvan ryhmään melko hyvin. Vastanneista 5,7 % koki sopeutumisen tyydyttävänä. Kokemukset jakautuivat Kisu Pikkukuun päivähoiton lapsiryhmään (1,9 %), Kisu Pikkukuun esiopetusryhmään (1,9 %) ja Varpaisjärven päiväkodin päivähoidon lapsiryhmään (1,9 %).

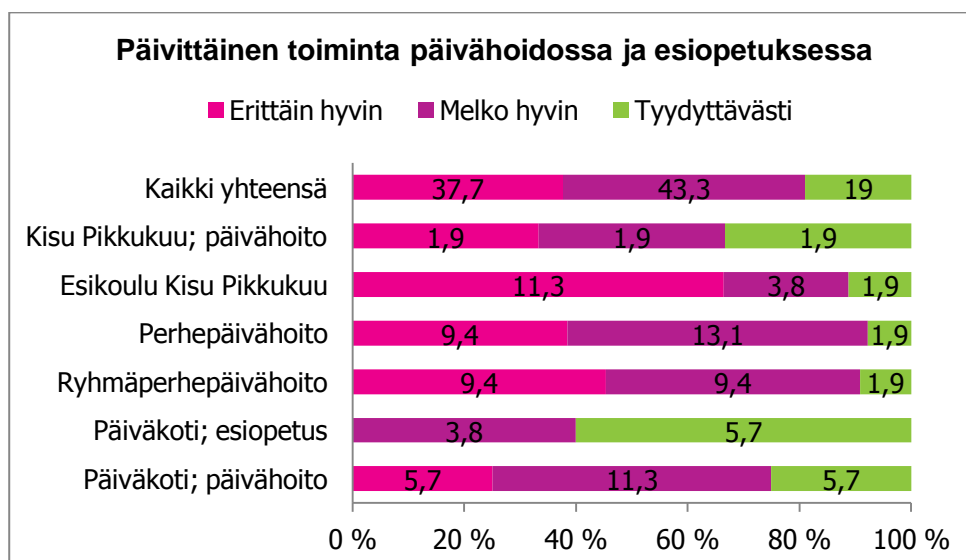
KUVIO 14. Lapsen sopeutuminen päivähoiton ja esiopetuksen lapsiryhmään

Vanhempien mielipiteet ja kokemukset lapsilähtöisestä toiminnasta hieman eroavat (kuvio 15). Päivähoidossa ja esiopetuksessa se koettiin erittäin hyvänä (39,5 %), melko hyvänä (49,1 %) ja tyydyttävänä (11,4 %). Tyydyttävät mielipiteet lapsilähtöisessä toiminnassa oli Kisu Pikkukuun päivähoitossa (3,8 %), Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksessa (1,9 %) ja päivähoitossa (3,8 %). Kukaan vastanneista ei kokenut lapsilähtöistä toiminnan suunnittelua huonona.

KUVIO 15. Lapsilähtöinen toiminta

Mielipiteet päivittäisestä toiminnasta päivähoitossa ja esiopetuksesta jakoutuivat hyviin ja tyydyttäviin vastauksiin (kuvio 16). Vastanneista 37,7 % pitivät päivittäistä toimintaa erittäin hyvänä, melko hyvänä pitivät 43,3 % ja tyydyttävänä 19 %. Tyydyttävät mielipiteet ja kokemukset näkyivät kaikissa päivähoitotyömuodoissa. Vastanneista koki toimintaa tyydyttävänä Kisu Pikkukuun päivähoitossa (1,9 %), Kisu Pikkukuun esiopetuksessa (1,9 %), perhepäivähoitossa (1,9 %) ja ryhmäperhepäivähoitossa (1,9 %). Vastanneista 5,7 % piti Varpaisjärven päiväkodin esiopetuksen päivittäistä toimintaa tyydyttävänä, kuten myös päiväkodin päivähoitotyömuotoa.

KUVIO 16. Päivittäinen toiminta päivähoitossa ja esiopetuksessa

Yli puolet vastanneista (67,4 %) kokivat, että heidän lapsensa viihtyy erittäin hyvin päivähoitossa ja esiopetuksessa. Vanhemmista 28,8 % oli sitä mieltä, että heidän lapsensa viihtyy melko hyvin päivähoitossa ja esiopetuksessa sekä tyydyttävänä 3,8 %. Kaikissa muissa päivähoiton muodoissa vanhemmilla oli selvästi erittäin hyviä tai melko hyviä kokemuksia lapsensa viihtyvyydestä paitsi Varpaisjärven päiväkodin päivähoitossa (1,9 %) ja esiopetuksessa (1,9 %).

Lopuksi kyselylomakkeessa vanhemmat saivat antaa päivähoidolle kehitysideoita ja mielipiteitä kyselystä. Palautuneiden kyselylomakkeiden avoimiin kysymyksiin oli vastannut kolme vanhempaa. Kehitettäviä asioita nousi esille kahden lomakkeen vastauksista, joissa ehdotettiin vanhempainiltoja pidettävän enemmän kuin tällä hetkellä sekä muita järjestettäviä yhteisiä tapahtumia perheiden kanssa. Kolmannen lomakkeen vastauksessa toivottiin lisää joustavuutta arjen toimintojen suunnitteluun ja lasten yksilölliset tavat, taustat ja tarpeet tulisi huomioida paremmin. Kahdessa lomakkeessa oli lopuksi annettu mielipiteitä kyselystä, jossa vanhempien mielestä kysely oli hyvä ja ajankohtainen.

9 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada tietoa, miten varhaiskasvatustyö päivähoidossa ja esiopetuksessa toteutuu vanhempien näkökulmasta, jotta varhaiskasvatustyötä pystytään tarkkailemaan ja kehittämään. Tavoitteena oli tutkia lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista, päivähoidon ja kodin välillä toteutuvaa kasvatuskumppanuutta sekä varhaiskasvatuksen laatutekijöiden toteutumista eri päivähoitomuodoissa.

Tutkimuksen vastausprosentti oli 85,7 %, joka oli odotuksiani nähden erittäin hyvä. Varpaisjärven päivähoitoon ei ole tehty aikaisemmin varsinaista tutkimusta vanhempien kokemuksista ja mielipiteistä, jossa olisi tutkittu näin laajasti eri päivähoitomuotoja. Tuloksista saa kattavan näkemyksen vanhempien kokemuksista Varpaisjärven päivähoidossa ja esiopetuksessa. Tutkin mielipiteitä ja kokemuksia Kisu Pikkukuun päivähoidosta ja esiopetuksesta, perhepäivähoidosta, ryhmäperhepäivähoidosta sekä päiväkodin päivähoidosta ja esiopetuksesta. Kyselyn aluksi vanhemmat valitsivat ne päivähoitomuodot joissa lapsi on ollut. Kyselyyn vastatessaan vanhemmat merkitsivät vastauksiin kirjaintunneilla eri päivähoitomuodon, jos kokemus ja mielipide erosivat päivähoitomuotojen välillä. Tutkimuksessa useassa päivähoitomuodossa olleiden asiakasperheiden kokemuksissa ja mielipiteissä ei ollut eroavaisuuksia.

Tuloksista nousi esille, että vanhemmilla oli yleisesti ottaen myönteiset kokemukset kaikissa päivähoitomuodoissa lapsensa päivähoidon tai esiopetuksen aloittamisesta. Aloituskeskustelu ja tutustumiskäynnit, joissa keskustellaan lapsen päivähoidon tai esiopetuksen aloittamisesta, perheen odotuksista ja toiveista koettiin erittäin hyvänä tai melko hyvänä. Vanhempien kielteiset vastaukset aloituskeskustelun käymisestä kotona yllättivät minut. Reilusti yli puolet vanhemmista oli sitä mieltä, että aloituskeskustelu kotona ei tue yhtään paremmin päivähoidon aloittamista kuin päivähoidossa tai esiopetuksessa tehty aloituskeskustelu. Kyselylomakkeessa vanhemmat olisivat saaneet tässä kyselyssä kirjoittaa kyllä tai ei vastauksiin myös perusteluja. Ainoastaan kolmeen kyselylomakkeeseen oli perusteltu. Niiden vastauksien perusteella en pysty yleistämään mielipiteitä. Kuitenkin kaksi kolmesta vastanneesta pitivät aloituskeskustelua parempana lapsen päivähoitopaikassa, jossa samalla saa tutustua uusiin tiloihin ja hoitajiin. Pohdin, oliko vanhemmilla liian suuri kynnys vastata perusteluineen, jos heillä oli pelko tulla tunnistetuksi vastauksista.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa lapsen huomioiminen ja yhteisten tavoitteiden laatiminen koettiin yleisesti melko hyvänä. Kuitenkin eri päivähoitomuotojen välillä oli eroavaisuuksia. Lapsen kokonaisvaltaisessa ja erityisen tuen tarpeen huomioimisessa näkyi tyydyttäviä tai melko huonoja kokemuksia päiväkodin päivähoidossa ja esiopetuksessa sekä ryhmäperhepäivähoidossa että perhepäivähoidossa. Kun taas Kisu Pikkukuun esiopetuksessa ja päivähoidossa kokemukset olivat erittäin hyviä tai melko hyviä. Kasvatuskumppanuudessa on tavoitteena tunnistaa varhain mahdollinen tuen tarve lapsen kasvussa, kehityksessä tai oppimisessa, jotta lapselle pystytään antamaan oikeaa tuen tarvetta.

Kokemukset vanhempien osallisuudesta arjen suunnittelussa hieman erosivat eri päivähoitomuotojen välillä. Kyselyyn vastanneista kuitenkin 64,6 % oli myönteisiä kokemuksia osallisuudesta. Melko huonoja tai erittäin huonoja kokemuksia osallisuudesta koettiin perhepäivähoitajalla, ryhmäperhepäivähoitajalla sekä päiväkodin esiopetuksessa ja päivähoidossa. Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on edistää vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskeskusteluissa vanhemmilla on mahdollisuus osallistua lapsen arjen suunnitteluun päivähoitoyksikössä sekä keskustella päivittäin haku- ja tuontitilanteissa henkilökunnan kanssa. Pohdin, olisivatko vanhemmat ajatelleet vastatessaan konkreettisia asioita päivähoidosta, esimerkiksi perushoitoon kuuluvia asioita, kuten ravinto, riittävä uni ja lepo, liikunta ja hygienia. Oliko tämä kysymys liian laaja, koska eroavaisuuksia kokemuksissa ja mielipiteissä oli paljon. Olisin voinut pilkkoa kysymystä vanhempien osallisuudesta konkreettisempiin kysymyksiin. Myös kasvatuskeskustelujen ja vanhempainiltojen riittävydestä mielipiteet olivat eroavia kaikissa päivähoitomuodoissa. Vanhemmista 32,7 % oli sitä mieltä, että kasvatuskeskusteluja ja vanhempainiltoja ei ollut riittävästi.

Lähes kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että saavat päivittäin tietoa lapsensa tekemisestä ja osaamisesta sekä vaihtaa kuulumisia ja ajatuksia henkilökunnan kanssa. Vanhempien mielestä henkilökunta on kiinnostunut kuuntelemaan heitä lastaan koskevista asioista. Pieniä eroavaisuuksia oli kuitenkin päivähoitomuotojen välillä. Vanhempien myönteisimmät kokemukset näkyivät Kisu Pikkukuun esiopetuksessa ja päivähoidossa. Vanhemmat, jotka kokivat saavansa heikosti tietoa lapsestaan ja keskustella henkilökunnan kanssa, ilmeni perhepäivähoitajalla sekä ryhmäperhepäivähoidossa että päiväkodin päivähoidossa ja esiopetuksessa. Työntekijöiden ja vanhempien päivittäiset kohtaamiset antavat tilaa puhua lapsen asioista, tavallisista kuin pulmallisistakin tilanteista. Työntekijä voi olla esimerkillinen ja rohkaista vanhempia puhumaan, kysymään tai pohtimaan yhdessä lapseen liittyviä asioita. Vanhemmille on ensiarvoisen tärkeää kuulla päivittäin työntekijältä, mitä hän on lapsesta nähnyt, kuullut ja mitä lapsen kanssa on yhdessä kokenut. (Kaskela ja Kekkonen 2006, 44–45.)

Vanhemmat ovat lapsensa parhaita asiantuntijoita ja heillä on täysi kasvatusvastuu lapsestaan. Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ja päivähoidon henkilöstö sitoutuvat tietoisesti tukemaan yhdessä lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Se on päivähoidon henkilöstön ja vanhempien tasavertais-ta vuorovaikutusta. Vanhemmat olivat pääasiassa sitä mieltä, että päivähoidon henkilöstö tukee ja kunnioittaa heitä hyvin kasvatustyössään. Kuitenkin osalla vanhemmista oli tyydyttäviä tai melko huonoja kokemuksia kasvatustyön tukemisessa ja kunnioittamisessa. Kisu Pikkukuun esiopetuksessa ja päivähoidossa vanhemmilla kokemukset olivat kokonaan myönteisiä. Tyydyttävää tai melko huonoa kasvatustyön tukemista ja kunnioittamista vanhempien mielestä ilmeni ryhmäperhepäivähoidossa, päiväkodin esiopetuksessa sekä päivähoidossa että perhepäivähoitajalla. Pohdin, voisiko esiopetuksessa olevien lasten vanhempien kokemukset johtua siitä, että täysin tukevaa ja kunnioittavaa suhdetta kasvatustyössä vanhempien ja henkilöstön välille ei pääse syntymään, koska lapset ovat vain neljä tuntia päivässä päiväkodin esiopetuksessa.

Kuuleminen ja kunnioitus luovat pohjan luottamukselliselle kasvatussuhteelle. Vanhemmista 90,5 % koki, että heidän ja päivähoidon henkilöstön välille on syntynyt luottamuksellinen kasvatussuhde.

Luottamuksellisen kasvatussuhteen syntymisen jälkeen vanhemmat ja päivähoidon henkilöstö pystyy usein keskustelemaan tasavertaisina. Siinä pyritään löytämään yhteinen ymmärrys, johon mahtuu erimielisyyttä, suorapuheisuutta ja rehellisyyttä. Kaikissa päivähoitomuodoissa kokemukset olivat myönteisiä. Kuitenkin heikoksi koettu luottamussuhde vanhempien ja henkilöstön välillä ilmeni ryhmäperhepäivähoitossa, päiväkodin esiopetuksessa ja päivähoitossa. Luottamuksen syntyminen ei tapahdu hetkessä, vaan siihen on varattava aikaa. Lastaan koskevan huolen kertominen henkilökunnalle koettiin pääasiassa helppona. Luottamuksellinen kasvatussuhde mielestäni luo hyvän pohjan esimerkiksi huolen kertomisen henkilökunnalle. Huolen kertomisen heikot kokemukset näkyivät samoissa päivähoitomuodoissa kuin koettu luottamuksellinen kasvatussuhde. Tasavertaiset keskustelut vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välillä koettiin pääasiassa myönteiseksi. Vanhemmat kokivat, että tasavertaista keskustelua ei ole syntynyt myöskään ryhmäperhepäivähoitossa, päiväkodin esiopetuksessa eikä päivähoitossa. Pohdin, voisiko kokemukset näissä päivähoitomuodoissa johtua esimerkiksi päivähoitoyksikön uudesta työntekijästä, jonka kanssa vanhemmat eivät ole vielä päässeet tutustumaan. Henkilökunnan vaihtuvuus voi vaikuttaa vanhempien kokemuksiin todella paljon.

Eri päivähoitoyksikköjen aukioloajat vastasivat melko hyvin vanhempien tarpeita. Tyytymättömyyttä aukioloajoissa oli Kisu Pikkukuun päivähoitossa, perhepäivähoitossa ja ryhmäperhepäivähoitossa. Pohdin, että osa vastanneista vanhemmista voi olla vuorotyössä, mikä voisi selittää sen, että aukioloajat eivät vastaa heidän tarpeitaan.

Henkilökunnan riittävydestä suhteessa lapsiryhmän kokoon vanhemmilla oli eroavia mielipiteitä eri päivähoitomuodoissa. Vastanneista 66 % oli kuitenkin sitä mieltä, että henkilökuntaa on riittävästi suhteessa lapsiryhmän kokoon. Henkilökunnan riittävyys koettiin tyydyttävänä tai melko huonona Kisu Pikkukuun esikoulussa, ryhmäperhepäivähoitossa, perhepäivähoitajalla, päiväkodin esiopetuksessa ja päivähoitossa. Kokemukset siitä, että henkilökuntaa ei nähdä riittävänä suhteessa lapsiryhmän kokoon voi peilautua luottamuksellisen ja tukevan kasvatussuhteen kokemuksille.

Päivähoidon ja esiopetuksen henkilöstöä vanhemmat pitivät ammattitaitoisena ja keskinäinen yhteistyö nähtiin pääasiassa toimivan hyvänä. Toimiva yhteistyö vaikuttaa henkilökunnan hyvinvointiin, johon liittyy työmotivaatio ja sitä kautta päivähoidon laatu paranee. Henkilökunnan keskinäinen yhteistyö koettiin kuitenkin tyydyttävänä päiväkodin esiopetuksessa ja päivähoitossa sekä ryhmäperhepäivähoitossa että perhepäivähoitajalla. Pohdin, että vanhempien kokemukset ja käsitykset perhepäivähoitajan yhteistyöstä muiden työntekijöiden välillä voi johtua siitä, koska perhepäivähoitaja toimii yksin lasten kanssa. Erilaiset tapaamiset perhepäivähoitajien ja johtajan kanssa tehdään perhepäivähoitajan varsinaisen työajan ulkopuolella.

Lapsen ja henkilökunnan välinen vuorovaikutus koettiin ja nähtiin hyvänä kaikissa päivähoitomuodoissa. Pysyvä hoitosuhde antaa perustan lapsen ja aikuisen väliselle vuorovaikutukselle ja sitä kautta kiintymyssuhteeseen. Perhepäivähoitossa ihmissuhteiden pysyvyys korostuu merkittävästi. (Hujala ym. 1999, 94.) Kokemukset lapsen sopeutumisesta lapsiryhmään koettiin pääasiassa myönteisinä. Osa vastanneista koki kuitenkin lapsen sopeutumisen lapsiryhmään tyydyttävänä Kisu Pikkukuun esikoulussa ja päivähoitossa sekä päiväkodin päivähoidon lapsiryhmässä.

Lähes kaikki vanhemmat kokivat, että toiminta on lapsilähtöistä riippumatta päivähoitomuodosta. Osa vastanneista koki lapsilähtöisen toiminnan tyydyttävänä Kisu Pikkukuun esiopetuksessa ja päivähoitossa sekä päiväkodin esiopetuksessa ja päivähoitossa. Tyydyttävät kokemukset voivat johtua siitä, että osa vanhemmista ajattelee toimintaa ohjaavan vain varhaiskasvatussuunnitelmat. Päivittäisten toimintojen ja tekemisten suunnittelua vanhemmat kokivat pääasiassa hyvänä. Kaikissa päivähoitomuodoissa hyvien kokemusten lisäksi oli myös tyytymättömyyttä. Myönteisiä kokemuksia oli eniten ryhmäperhepäivähoitossa ja perhepäivähoitossa. Mikä voi johtua siitä, että lapsiryhmän koot ovat pienempiä ja vanhemmat voivat kokea ja nähdä varsinkin perhepäivähoitossa olevien lasten arjen suunnittelun helpompana ja konkreettisempänä.

Lähes kaikki vanhemmat kokivat lapsensa viihtyvät erittäin tai melko hyvin päivähoitossa ja esiopetuksessa. Lapsen myönteiset kokemukset kertovat päivähoiton laadusta, koska ne johtavat lapsen myönteiseen kokonaisvaltaiseen kehittymiseen. Myös vanhempien tyytyväisyys vaikuttaa päivähoiton laatuun ja se luo hyvän pohjan kasvatuskumppanuuden syntymiseen.

Opinnäytetyön aiheen valinta ei ollut vaikeaa, koska varhaiskasvatustyö kiinnostaa minua tulevana lastentarhanopettajana. Toimeksiantajan pyynnöstä ja omasta mielenkiinnosta aiheen rajaus oli helppoa. Kyselylomakkeen kysymykset olivat sidoksissa teoriaan ja tuloksista sain kattavia vastauksia varhaiskasvatussuunnitelmasta, kasvatuskumppanuudesta ja varhaiskasvatuksen laadusta, mutta jäin itse kaipaamaan tyydyttävien vastauksien perusteluja, miksi vanhemmat kokivat niin. Olisin voinut tehdä kyselylomakkeeseen jokaisen kysymyksen jälkeen tilaa perusteluille. Näin olisin saanut vanhemmilta mielipiteitä paremmin heidän kokemistaan konkreettisista asioista. Kysymyksien asetelut onnistuivat mielestäni kokonaisuudessaan hyvin, mutta jotkut kysymykset saattoivat olla liian laajoja. Olisin voinut pilkkoa muutamia kysymyksiä konkreettisemmiksi, mitä ne tarkoittavat päivähoiton arjessa.

Syksyllä 2010 kirjoitin teoriaa ja keväällä 2011 sain laadittua kyselylomakkeet. Kyselylomakkeiden palautumisen jälkeen koin, että opinnäytetyön valmistumisessa minulle tulee liian kiire, enkä kerkeä kunnolla analysoida tuloksia ja työstää ajatuksen kanssa loppuun opinnäytetyötäni. Opinnäytetyön aihe saattoi kokonaisuudessaan olla minulle liian laaja. Jo pelkästään varhaiskasvatuksen laadusta ja sen toteutumisesta saisi tehtyä oman kokonaisen tutkimuksen. Pyrin kuitenkin kokonaisvaltaisesti ottamaan työssäni huomioon varhaiskasvatussuunnitelman, kasvatuskumppanuuden ja varhaiskasvatuksen laadun. Opinnäytetyön tekemisen aikana olen ollut töissä päiväkodissa, mikä on ollut hyvä ammatillisessa kasvussa. Olen saanut pohtia itseäni kasvatuskumppanina ja luoda vanhempien kanssa hyvää kasvatuskumppanuutta. Tutkimuksen johtopäätöksiä kirjoittaessa oli välillä vaikea ajatella tuloksia objektiivisesti, vaikka tuloksia ei pystykään yleistämään eivätkä tulokset ole nykyisestä työpaikastani. Tutkimuksen tuloksia alkoi helposti peilata omaan työhön ja sitä kautta se sai pohtimaan ja arvioimaan työtäni tulevana lastentarhaopettajana.

Kysely on tehty jo vuonna 2011, joten jatkotutkimusideaksi nousi ensimmäisenä se, että kyselyn voisi tehdä uudestaan samalla kyselylomakkeella. Silloin pystyisi vertailemaan tutkimustuloksia ja siitä, miten vanhemmat kokevat kasvatuskumppanuuden toteutumisen tällä hetkellä päivähoitossa.

Olisi myös mielenkiintoista tehdä tutkimus päivähoidon henkilöstön näkökulmasta, miten työntekijät arvioisivat kasvatuskumppanuuden toteutumista ja miten he voisivat edistää sitä omassa työssään?

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön tekemisessä onnistuin mielestäni hyvin. Tutkimuksen myötä sain paljon tietoa oman ammatillisen kasvun kehittymiseen ja osaan pohtia nyt asioita paljon monipuolisemmin. Uskon, että tulokset antavat päivähoidolle arvokasta tietoa kasvatuskumppanuudesta ja henkilöstö pystyy myös kehittämään omaa työtään kasvatuskumppaneina.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- ASETUS LASTEN PÄIVÄHOIDOSTA. L 1973/239. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2010-04-03]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/1973239>
- BRONFENBRENNER, Urie 1979. The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. [verkkodokumentti]. The United States of America: The President and Fellows of Harvard College. [Viitattu 2013-10-14] Saatavissa: <http://books.google.fi/books?id=OCmbzWka6xUC&printsec=frontcover&hl=fi#v=onepage&q&f=false>
- DAVIS, Hilton 2008. Miten tukea sairaan tai vammaisen lapsen vanhempia? 3. painos. Sipoo: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.
- HIRSJÄRVI, Sirkka, REMES, Pirkko ja SAJAVAARA, Paula. 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- HEINÄMÄKI, Liisa 2004. Erityinen tuki varhaiskasvatuksessa. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- HUJALA, Eeva, PARRILA, Sanna, LINDBERG, Päivi., NIVALA, Veijo, TAURIAINEN, Leena ja VARTIAINEN, Pirkko 1999. 2. painos. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun yliopisto, Varhaiskasvatuskeskus. Oulun yliopistopaino.
- HUJALA, Eeva, PUROILA, Anna-Maija, PARRILA, Sanna ja NIVALA, Veijo 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: Edufin.
- HUJALA-HUTTUNEN, Eeva ja TAURIAINEN, Leena 1995. Laadunarviointi varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopisto.
- KASKELA Marja ja KEKKONEN Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- KRONQVIST, Eeva-Liisa ja JOKIMIES, Jaana 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi- selvityksestä. Helsinki: Stakes.
- LAKI LASTEN PÄIVÄHOIDOSTA. L 1973/36. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2010-04-03]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- LAPINLAHDEN KUNNAN PERHEOSASTON ORGANISAATIO. 2012. [Viitattu 2013-10-25]. Saatavissa: <http://www.lapinlahti.fi/fi/Tietoa-kunnasta/Organisaatio/Osastot/Perheosasto>
- METSÄMUURONEN Jari 2000. SPSS aloittelevan tutkijan käytössä. Helsinki: Methelp
- MÖNKKÖNEN, Kaarina 2007. Vuorovaikutus. Dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita.
- PERUSOPETUSLAKI. L 1998/628. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2010-04-03]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/1998628>
- PUROILA, Anna-Maija ja KARILA, Kirsi 2001. Urie Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Julkaisussa: KARILA, Kirsi, KINOS, Jarmo ja VIRTANEN, Jorma. (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: WS Bookwell Oy.
- SAARANEN-KAUPPINEN, Anita ja PUUSNIEKKA, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [Viitattu 2013-10-15]. Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html
- SALMINEN, Eija ja TYNNINEN, Kirsi 2011. Omahoitajana päiväkodissa. Omahoitajuus pedagogisena työmenetelmänä. Saarijärvi: Pedatieto Oy
- STM 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista [verkkojulkaisu]. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisuja 2002:29. [Viitattu 2013-09-18]. Saatavissa: <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/julkaisu0209.htm>
- TIILIKKA, Aila. 2005. Äitien kasvatuskäsityksiä ja arviointeja hyvästä päiväkotikasvatuksesta. Oulun yliopiston julkaisuja, Kasvatustieteiden tiedekunta. Oulu: Oulun yliopisto. [Viitattu 2010-04-17]. Saatavissa: <http://herkules oulu.fi/isbn9514276280/isbn9514276280.pdf>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2003. Stakes oppaita 56. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Varttua. 2009. Lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. [Viitattu 2010-04-01]. Saatavissa: http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/todentuva/lapsen_vasu/lapsenvasu.htm

VILKKA, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Tammi.

LIITE 1: SAATEKIRJE

HYVÄT VANHEMMAT

Olen valmistuva sosionomi (AMK) -opiskelija Savonia ammattikorkeakoulun Iisalmen yksiköstä. Teen opinnäytetyöni Varpaisjärven päivähoitolle ja esiopetukselle, jonka tavoitteena on kehittää Varpaisjärven päivähoitoa. Opinnäytetyöhön liittyy kasvatuskumppanuuden toteutuminen varhaiskasvatuksessa.

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan henkilöstön ja vanhempien tietoista sitoutumista ja toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuus ymmärretään vanhempien ja henkilöstön tasavertaiseksi vuorovaikutukseksi (Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen).

Pyydän teitä osallistumaan tutkimukseeni täyttämällä kyselylomakkeen. Kyselyyn vastaminen kestää **noin 20 min**. Lomake palautetaan nimettömänä kirjekuoreessa ja käsitellään luottamuksellisesti sekä saatuja tietoja käytän vain opinnäytetyöhön. Kyselyihin vastaamalla autatte kehittämään varhaiskasvatusta Varpaisjärvellä.

Teillä on mahdollisuus käydä lukemassa opinnäytetyöni ja tutkimustulokset Internetistä elokuussa 2011 Kansalliskirjaston Theseus- tietokannasta.

Kyselylomakkeet **palautetaan** oheisessa kirjekuoreessa lapsenne päivähoito- tai esiopetuspaikassa olevaan palautuslaatikkoon **viimeistään pe 15.4.2011 mennessä**.

Lisätietoja saatte minulta soittamalla tai sähköpostilla.

Ystävällisin terveisin,

Niina Ruuskanen

niina.ruuskanen@student.savonia.fi

LIITE 2: KYSELYLOMAKE

TAUSTATIEDOT

Jos teillä on perheestänne useampi lapsi päivähoitossa, olkaa hyvä ja täyttäkää **vain yhtä lasta** koskevat tiedot.

1. Vastaja (ympyröi)

a) äiti   b) isä   c) vanhemmat yhdessä   d) joku muu, kuka? _____

2. Lapsenne päivähoitomuoto

Ympyröikää kaikki ne päivähoitomuodot, jossa lapsenne on ollut/ on tällä hetkellä. Jos lapsenne on ollut useammassa päivähoitopaikassa ja kokemukset ovat vaihdelleet päivähoitopaikan mukaan, pyydän teitä kirjoittamaan vastauksiin kirjaintunnisteen päivähoitomuodosta.

Esimerkki.

22. Vastaavatko päivähoiton hoitoajat tarpeitanne?

b) x Erittäin hyvin

d) x Melko hyvin

Tyydyttävästi

Melko huonosti

Erittäin huonosti

3. Lapsenne ikä? _____

4. Kuinka kauan päivähoitosuhde on kestänyt? _____

5. Lastenne lukumäärä tällä hetkellä päivähoitossa/ esiopetuksessa _____ kpl

PÄIVÄHOIDON/ ESIOPETUKSEN ALOITTAMINEN

(Rastita mielestänne sopivin vaihtoehto)

6. Kuultiinko teidän toiveitanne ja odotuksianne päivähoidon/ esiopetuksen aloituskeskustelussa?

- Erittäin hyvin
 Melko hyvin
 Tyydyttävästi
 Melko huonosti
 Erittäin huonosti

7. Tukiko mielestänne aloituskeskustelu lapsenne päivähoidon/ esiopetuksen aloittamista?

- Erittäin hyvin
 Melko hyvin
 Tyydyttävästi
 Melko huonosti
 Erittäin huonosti

8. Tukisiko aloituskeskustelu mielestänne paremmin lapsenne päivähoidon/ esiopetuksen aloittamista, jos aloituskeskustelu käytäisiin kotonanne?

- Kyllä. Miksi?

- Ei. Miksi?

---

9. Otetaanko mielestänne henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (VASU) kokonaisvaltaisesti lapsenne huomioon?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

10. Otetaanko mielestänne lapsenne varhaiskasvatussuunnitelmassa huomioon erityisen tuen tarve?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

11. Toteutuvatko mielestänne käytännössä lapsenne varhaiskasvatussuunnitelmassa yhteiset kasvatustavoitteet?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

12. Saatteko mielestänne osallistua lapsenne arjen suunnitteluun päivähoidossa/ esiopetuksessa?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

13. Onko mielestänne kasvatustavoitteita (vasu ja vanhempainillat) riittävästi lapsenne päivähoitossa/ esiopetuksessa?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

14. Tiedotetaanko teille riittävästi päivähoito-/ esiopetusyksikön asioista?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

KASVATUSKUMPPANUUS**15. Saatteko mielestänne päivittäin tarpeeksi tietoa lapsenne tekemisestä ja osaamisesta arjessa päivähoito-/ esiopetusympäristössä?**

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

16. Saatteko mielestänne vaihtaa kuulumisia ja ajatuksia henkilökunnan kanssa lapsenne tuonti- ja hakutilanteissa?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

17. Miten mielestänne päivähoito-/ esiopetuksen henkilökunta on kiinnostunut kuuntelemaan teitä lastanne koskevista asioista?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

18. Tukeeko päivähoito-/ esiopetuksen henkilökunta teitä lapsenne kasvatustyössä?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

19. Kunnioittaako mielestänne päivähoidon/ esiopetuksen henkilökunta teitä lapsenne kasvatukseen liittyvissä asioissa?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

20. Koetteko, että teidän ja henkilökunnan välillä on luottamuksellinen kasvatussuhde?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

21. Pystyttekö helposti kertomaan lastanne koskevasta huolesta henkilökunnalle?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

22. Voittekö mielestänne keskustella henkilökunnan kanssa tasavertaisina?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

VARHAISKASVATUKSEN LAATU**23. Vastaavatko päivähoidon hoitoajat tarpeitanne?**

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

24. Onko mielestänne henkilökuntaa riittävästi suhteessa lapsiryhmän kokoon?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

25. Miten teidän mielestänne henkilökunnan keskinäinen yhteistyö toimii?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

26. Koetteko henkilökunnan olevan ammattitaitoista?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

27. Miten mielestänne toteutuu lapsenne ja henkilökunnan välinen vuorovaikutus?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

28. Miten mielestänne lapsenne sopeutuu päivähoiton lapsiryhmään?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

29. Lähtekö mielestänne päivähoidossa/esiopetuksessa toiminnan suunnittelu lapsista?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Tyydyttävästi
- Melko huonosti
- Erittäin huonosti

30. Miten teidän mielestänne päivittäiset toiminnot päivähoitossa/ esiopetuksessa suunnitellaan?

- Erittäin hyvin
 Melko hyvin
 Tyydyttävästi
 Melko huonosti
 Erittäin huonosti

31. Viihtyykö mielestänne lapsenne päivähoitossa/ esiopetuksessa?

- Erittäin hyvin
 Melko hyvin
 Tyydyttävästi
 Melko huonosti
 Erittäin huonosti

32. Miten teidän mielestänne päivähoitossa tehtävää työtä voitaisiin mahdollisesti kehittää?

---

33. Mitä asioita mielestänne olisin vielä voinut kyselyssä kysyä?

KIITOS VASTAUKSISTANNE!